

08
2025

VELKOMFZIŘÍČSKO

Fichtl je u nás
přirozene doma

VELKOMEZIRÍČSKO

Zpravodaj města Velké Meziříčí,
periodikum územního samosprávného
celku.

Vydává Město Velké Meziříčí,
Radnická 29/1, 594 13, Velké Meziříčí,
IČ 00295671.

Vychází měsíčně v nákladu 5 800 výtisků
pro Velké Meziříčí a místní části Hrbov,
Svařenov, Lhotky, Kúsky, Dolní Radslavice,
Mostiště a Olší nad Oslavou, zdarma.

Evidenční číslo MK ČR E 11 305.

Adresa redakce:
Radnická 29/1, 594 13 Velké Meziříčí

Šéfredaktorka: Bc. Martina Strnadová
Redaktor: Tomáš Adam
Redaktor: Petr Chňoupek

Telefon: 566 781 038, 724 063 930
E-mail: velkomezirisko@velkomezirici.cz

Tisk, roznos: SAMAB PRESS GROUP, a. s.,
tiskarna@samab.cz, Česká pošta, s. p.

V případě nedodání zpravodaje
se obraťte na Českou poštu Velké Meziříčí
(+420 954 259 401).

Můžete si ho vyzvednout také ve
vestibulu radnice, případně v redakci
Velkomeziříčska.

Vydavatel si vyhrazuje právo krátit nebo
upravit příspěvky bez předchozího souhlasu
autora, v případě nedostatku místa je zcela
odmítnout. Příspěvky některých autorů
mohou vyjadřovat názory pisatele a nemusí
se shodovat se stanoviskem vydavatele.
Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku
obsahu Velkomeziříčska bez písemného
svolení vydavatele je zakázáno.

Neoznačené příspěvky jsou zprávami
vydavatele.

Toto číslo vychází ve středu
6. srpna 2025 (XXXVI. ročník).

Uzávěrka příštího čísla je
22. srpna 2025 ve 12:00.

Podklady pro inzerci, blahopřání
a společenskou kroniku přijímáme:

Pondělí: 13:00–17:00
Středa: 10:00–12:00
Pátek: 8:00–12:00

VELKOMEZIRÍČSKO V SÍTI:

www.velkomezirisko.cz

@velkomezirisko

Úvodník

Martin Kaman
místostarosta

Vážení spoluobčané, milí sousedé,

srpen přináší do našeho města ruch stavebních prací, ale i bohatý kulturní program a příležitosti vyrazit za město.

V centru pokračuje rekonstrukce náměstí s výstavbou kanalizace v ulicích Kostelní a Komenského. Současně budujeme vsakovací objekty u dolní brány a na parkovišti u Kotvičky, které zmírní povodňové stavy. Archeologové mezitím intenzivně a pečlivě procházejí těmi nejcitlivějšími vrstvami naší historie – hřbitovem a pozůstatky našich předků v okolí kostela.

Opravu náměstí jsme rozdělili do více etap, aby centrum stále mohlo žít a fungovat. Chci vás při té příležitosti požádat, abyste nezapomněli na místní obchodníky. I když pohyb místy ztěžuje mobilní oplocení, v provozovnách podél staveniště najdete zboží a služby, na které jste zvyklí.

Podobné práce jako v okolí náměstí probíhají i v Olší nad Oslavou, kde rekonstruuje me kanalizaci a vodovod. Současně pokládáme chráničky pro optická vlákna, aby byla místní část zasiťovaná rychlým internetem.

Uprostřed stavební sezóny nastupuje na Základní školu Sokolovská nová ředitelka Mgr. Hedvika Kopečná, a to v době, kdy ve škole probíhá rozsáhlá rekonstrukce odborných učeben. Přeji paní ředitelce nejen úspěšné zvládnutí tohoto náročného období, ale především úspěšné zapracování a spolupráci s celým pedagogickým i nepedagogickým sborem při dalším rozvoji naší nejstarší školy.

V červenci jsme natočili prázdninový videospeciál věnovaný našim naučným stezkám a dalším lákadlům v okolí města. Při této příležitosti jsme zjistili skvělou věc – že ve všech směrech najdete nějaké občerstvení. S téměř 40 kilometry stezek v okolí máme samozřejmě neustále co vylepšovat, aby byly ještě příjemnější pro návštěvníky. Proto budeme rádi za zpětnou vazbu od všech, kteří jste stezky navštívili – co se vám líbí a co by šlo zlepšit. V okolí našeho města je skutečně krásně a stojí za to udělat si vycházku či vyjížděku na kole! Videospeciál najdete na webu Velkomezirisko.cz.

Velkomeziříčské kulturní léto má i v srpnu nabitý program. Vystoupí řada místních kapel a souborů jako Ikaros, Weget, Zahrajem, Na Pohodu, Amarylís a Adriana. Nadační fond Františka Podstatzky Lichtensteina pořádá charitativní koncert. Budou se promítat i letní kina. Máte se na co těšit!

Přeji vám krásné srpnové dny plné kulturních zážitků a příjemných objevů v našem městě i jeho okolí.

Knihovna má hotovou fasádu, zezadu dostává opláštění

Fasáda na knihovně viditelná z ulice Poštovní je hotová, v současné době stavbaři dělají opláštění zadní strany budovy, která je otočená do zahrady a je z velké části prosklená.

„Do montáže plechového opláštění se firma pustí začátkem srpna,“ uvedl stavbyvedoucí konsorcia Gremis a Atika Lysý Vladimír Hort. Stavební práce zakončí venkovní úpravy, dlažby a exteriérové prvky.

Zjara pak bude knihovna vybavena nábytkem. Otevřít čtenářům se má na podzim 2026.

V červenci proběhla prohlídka prostor knihovny. Účastníky provedl starosta Alexandros Kaminaras. Téměř padesátka zájemců měla možnost nahlédnout do zákulisí stavebních prací a podívat se, jak pokračila rekonstrukce a přístavba.

Martina Strnadová

Archeologové dokončili záchranný průzkum u Kotvičky. Na jejich místo nastoupili stavbaři, kteří se zde pustili do realizace menšího vsakovacího objektu. Přitom pokračují se stavbami velkého vsakovacího objektu u výjezdu z náměstí, kanalizace a vodovodu v Kostelní a Komenského ulici a chystají se na pokládku dalších sítí. Výměnu šachty na Novosadech, která zasahovala do plynulosti dopravy, již mají hotovou.

„Termín dokončení celé stavby, který je zasmluvněn na začátek podzimu 2026, zatím není ohrožen. Ovšem velmi výrazně ho mohou ovlivnit další archeologické nálezy, které nikdo neumí přesně předvídat,“ uvedl k průběhu rekonstrukce náměstí starosta Alexandros Kaminaras.

Archeologové se nyní soustředili kolem kostela. Odkrývají hroby, kterých jsou zde stovky, mnoho z nich je dětských. „Naším odhadem se na středověkém hřbitově kolem kostela nachází až tisíc i víc hrobů. Někde se kostry nedochovaly vcelku, kosti jsou po nějakých mladších výkopech roztroušené volně, ty nepočítáme, s nimi by hrobů bylo mnohem víc,“ informoval vedoucí archeolog Pavel Staněk.

Některé hroby ukrývaly zajímavé předměty. „Našli jsme třeba nůž, který vypadá jako starší, zhruba ze 13. století. Objevili jsme i svátost, která naopak působí jako výrazně mladší předmět, možná z 19. století, tedy z doby, kdy již hřbitov neměl fungovat,“ popsal Staněk s tím, že podle indicií by mohlo jít o hrob nějakého zdejšího kněze. Po dokončení průzkumu půjdou kosti na antropologické určení, které zjistí poměr mužů a žen, věkové kategorie, výšku osob, nemoci viditelné z kostí, zlomeniny a zranění.

I z odhalených základů kostela dokáží archeologové vyčíst zajímavé informace. Například to, ve kterém období vznikaly. „Je

rozdíl mezi stavbou základové zdi ze středověku, která byla mnohem pečlivěji skládaná, a mezi základy z doby baroka. Liší se i druhem použitého kamene,“ vysvětlil Milan Vokáč z Muzea Vysočiny Jihlava. Obojí je zřetelně vidět u základů severní stěny kostela.

„Z jižní strany jsme v základech kostela objevili zazděný vchod do krypty. Pravděpodobně by do ní měl být někde i vstup z vnitřku kostela, ale nic bližšího zatím nevíme,“ uvedl Šimon Kochan ze společnosti Archaia. I o kousek dál chybí kus základů kostela. „Pravděpodobně tu byla nika, kterou pak zazdili, proto tu chybí založení základů,“ vysvětluje Kochan. Přímo pod kostelním oknem našli archeologové olovený pás s drážkami po stranách, kterým se spojovaly jednotlivé kousky barevného skla do vitráží. „Vojáci kdysi u kostelů rozbíjeli okna záměrně, aby získali právě to olovo z vitráží, které pak roztavili a sami si z něj odlévali kule,“ podotkl Kochan. Dalším zajímavým nálezem je kus paličkované krajky ze 16. století, která sloužila jako ozdoba renesančního oděvu.

Dřevěný kmen, na který archeologové narazili ve značné hloubce ve výkopu v Kostelní ulici, je nyní na dendrochronologické zkoušce. Ta ukáže jeho stáří a výsledek bude zajímavý. Podle odborníků by mohl být ze 13. století, kdy v lokalitě začalo odlesňování, nebo snad dokonce z počátků zalesňování, tedy třeba z období mezolitu.

Martina Strnadová

Na naučných stezkách podél řek najdete samoobslužné bary a další občerstvení

Výlety podél řek Balinky a Oslavy ve Velkém Meziříčí nově nabízejí občerstvení. Najdete je na naučných stezkách v Balinském i Nesměřském údolí i na cyklostezce do Mostišť.

Na cyklostezce z Velkého Meziříčí do Mostišť a zároveň světlemodrém okruhu údolím Oslavy funguje občerstvení od druhé poloviny července. Stánek stojí u mlýna v Mostišťích a nabízí krom domácích limonád, piva a dalších nápojů i zmrzlinu, sladké a slané palačinky a další dobroty. Otevřeno má od úterý do neděle 11:00–18:30, v pon-

dělí je zavřený. Vydáte-li se do Balinského údolí, ať již pěšky, nebo na kole, po pár kilometrech na začátku Balin je od letoška otevřený mlýn s velkým posezením a občerstvením. Je tu i prostor k dětským hrám, takže počítejte s delší přestávkou. Prázdninová otevírací doba je od pondělí do pátku 13:00–21:00 a o víkendu 10:00–21:00.

Pokud se rozhodnete pokračovat dál po zelené naučné stezce, dorazíte do Šeborova, kde je samoobslužný turistický bar přímo na farmě. Vyberete si oplatek, něco k pití a zaplatíte buď hotově do kasičky, nebo

přes QR kód. Je tu koutek pro děti, ohniště a opodál je dokonce prostor pro bezkemp. Ani v Nesměřském údolí občerstvení nechybí. Najdete je v Hobitbaru na trase žluté naučné stezky po levém břehu Oslavy. Jen z ní kousek odbočíte a jste v zahradě v Petrávči, kde můžete posedět, odpočnout si, pokochat se rozkvetlými záhony či jezírkem. Děti potěší malý zvěřinec od králíků až po oslici Emu, takže si k zastávce vyhradíte víc času. Otevřeno je každý den od 9 do setmění.

Martina Strnadová

Přístavba mateřské školy začala

Na přelomu července a srpna začala přístavba mateřské školy ve Lhotkách. Vznikne v ní nová jídelna pro žáky základní školy. Ta současná má velmi malou kapacitu, a to devět dětí, přičemž na obědy jich chodí přes třicet.

Stavbu provádí pražská firma Kantora. Přístavba vyjde na 8,2 mil. korun, a to včetně DPH, část finančních prostředků je kryta z dotací. Hotovo by podle smlouvy mělo být nejpozději do 15. prosince tohoto roku.

Petr Chňoupek

Z kostelní věže shlédněte na vykopávky

Kostelní věž je stále přístupná, i když je kolem oplocení a za ním pracují archeologové. Navštívit ji můžete denně a z ochozu uvidíte nejen celé město, ale naskytne se vám i neobvyklý pohled třeba na vykopávky v místě středověkého hřbitova kolem kostela sv. Mikuláše.

Věž nenabízí jen panoramatický výhled, ale také poutavou moderní expozici či interaktivní hru s názvem Záhada 1. hodináře, kterou pro děti připravili velkomeziříčští skauti.

Při výstupu se jistě trochu zapotíte, neboť vás čeká 153 schodů, ale stojí to za to. Každé z pater nabízí krom chvilky odpočinku i řadu zajímavostí. Například historické fotografie doplněné zajímavým povídáním třeba o městských hradbách, zámku, židovské čtvrti, mostech i prvcích funkcionalismu ve městě. Projdete kolem šesti zvonů s nejtěžším, šestitunovým Mikulášem, prohlédnete si třírozměrný model města a vystoupáte k bytu vězníka, který tu kdysi bydlel, choval v chlívků domáci zvířectvo a strážil město.

Rozhodnete-li se zúčastnit interaktivní hry, objevíte v každém z pater věže i malý úkol, který vás zasvěti do schopností správného hodináře, jenž se staral o komplikovaný mechanismus věžních hodin. Navštívit vyhlídkovou věž lze od pondělí do soboty v čase od 9:00 do 18:00 a v neděli od 12:00 do 18:00, a to téměř do poloviny září. Vstupné je 30 korun.

Martina Strnadová, foto Tomáš Adam

Gymnazisté si postavili venkovní učebnu

V rámci česko-rakouského projektu Clim-E-Do! vytvořili žáci 5. A z Gymnázia Velké Meziříčí funkční venkovní učebnu z recyklovaných palet. Projekt vznikl po celý školní rok 2024/2025 v tandemu s rakouskou školou a jeho vrcholem bylo dvoudenní mezinárodní setkání v rakouském rekreačním středisku Klaffer am Hochficht.

„Naším cílem bylo vytvořit něco smysluplného, co na škole zůstane i po skončení projektu.

Venkovní učebna nám přišla jako ideální nápad,“ říkají žáci. Učili se spolu plánovat, jednat s firmami, sestavit rozpočet, recyklovat materiály a dotáhnout svůj plán do funkčního výsledku. Kromě sedaček z palet přidali i samozavlažovací květináče s bylinkami a starou školní tabuli. Díky zapojení rodičů do realizace se projekt proměnil i v příležitost pro užší propojení školy s komunitou.

Součástí projektu byly také online schůz-

ky s partnerskou Polytechnische Schule Grieskirchen z Rakouska a závěrečná žakovská klimatická konference, která proběhla 23.–24. června 2025 na Šumavě. „Byly to dva intenzivní dny plné prezentací, her i společného programu v přírodě. Jsme rádi, že jsme mohli svůj projekt představit ostatním a navázat nová přátelství,“ shrnují účastníci z GVM.

Monika Dokulilová

Dřevořezbářský tábor v Balínách přilákal rodiny z celé republiky

První červencový týden patřil v ekocentru Chaloupky v Balínách dřevořezbářství. Na rodinném pobytovém táboře se sešly rodiny z různých koutů republiky – od Červeného Kostelce a Hronova přes Řevnice, Prahu až po Dolní Libochovou. Jak hodnotili účastníci táborový týden? Slovy jedné z nich: „Úžasný program, bezvadný lektor, perfektní přístup. Od nás má jedničku s hvězdičkou.“

Dřevořezbářský tábor je určený pro děti a rodiče, kteří si chtějí společně vyzkoušet práci se dřevem, a zároveň si užít klidné přírodní prostředí Vysočiny. V dílně panoval i během horkých dní příjemný chládek, volné chvíle trávili účastníci v řece Balince. Vedle řezbářské práce tak zbyl čas i na poznávání okolí a společné výlety.

Účastníci si z tábora odvezli nejen vlastní výrobky, ale především nové dovednosti a radost z tvoření. A také chuť se vrátit. „Děkujeme za prostor, ochotu a skvělé zázemí. A taky paní kuchařce za výborné pomazánky a bylinkovou vodu.“ dodala s úsměvem jedna z účastnic.

Dřevořezbářský tábor v Balínách je součástí letního programu ekocentra Chaloupky v Balínách a na Ostrůvku ve Velkém Meziříčí. Jejich letní nabídka přináší pestrou škálu přírodních i pobytových programů zaměřených na vztah k přírodě, tradiční řemesla a smysluplné trávení volného času.

Monika Dokulilová

V Mostištích teklo pivo proudem

Jednačtyřicet pivních speciálů mohli ochutnat zájemci, kteří v sobotu 19. července odpoledne vyrazili na další Pivní den v Mostištích.

Pořadatelé Pivního dne pozvali desítku pivovarů, aby lidem představily své speciály. Pozvání přijalo deset pivovarů, které při-

vezly 41 druhů pivních speciálů, z nichž 22 bylo najednou na čepu.

Z kotlíku nad ohněm se linula vůně guláše, u stánků se pěnil zlatavý mok, hudba hrála (harmonikář, kapela Marko Polo) a lidé se bavili. A koho ani toto nelákalo, mohl si dát hamburger s trhaným masem, palačinku, zákusek nebo višňovou limonádu Hejkalku.

„Jsem nesekutečně vděčná za to, že mám okolo sebe tolik skvělých lidí, kteří jsou ochotni ve svém volném čase jít chystat a pak od rána do noci fungovat a další den jít uklízet“, uvedla jedna z pořadatelek Veronika Netolická. A tak nezbyvá nic jiného než se těšit na příští rok.

red, foto Veronika Netolická

V Uhřínově bude soutěž ve vaření gulášů

Na sobotu 6. září chystají Uhřínovští za kulturním domem již 5. ročník tradiční a velmi oblíbené soutěže družstev ve vaření gulášů v kotlíku. Akce se každoročně koná právě v první zářijovou sobotu a pořadatelem je samotná obec Uhřínov.

Sraz všech účastníků je naplánován už na osmou hodinu ranní. Vařit se bude od 9 do 14 hodin. Vyhlášení nejlepšího guláše podle hodnocení diváků proběhne ve 14.30 hodin a v 15 hodin se pak dozvíme konečné výsledky.

Guláše se vaří z jakéhokoliv druhu masa, mohou být i vegetariánské, ale minimálně se musí uvařit 3 až 4 kg. Vaří se samozřejmě na otevřeném ohni. Porota bude pětičlenná a dva z porotců jsou profesionálními kuchaři.

Připraven je též doprovodný program, takže se můžete těšit na soutěž v pití piva na čas, soutěž v pití limonády na čas (dětí), skákací hrad, živou i reprodukovanou hudbu a zpěv a samozřejmě na občerstvení.

Příhlášky soutěžních týmů jakéhokoliv složení a odkudkoliv je potřeba zaslat do 31. srpna 2025, a to k místostarostovi obce Uhřínov Miloši Kováčovi, tel. č. 702 089 754.

red

Kapela M*E*Š slaví 30 let

Hudební kapela M*E*Š slaví v letošním roce jubilejních 30 let od svého založení. Při této příležitosti srdečně zve všechny své fanoušky, někdejší členy kapely a přátele na výroční koncert, který se uskuteční v sobotu 23. srpna 2025 od 19:00 na fotbalovém hřišti v Křižanově.

Kapela z Křižanova, Velkého Meziříčí a blízkého okolí koncertující po celém Česku je známá svou energickou show a širokým hudebním repertoárem, který oslovuje posluchače všech generací. Mnozí si ji pamatují ze svých tanečních kurzů a prodloužených, plesů i zábav. Své kulatiny oslaví večerem plným hudby, veselých vzpomínek a společné zábavy.

Nebude chybět ani občerstvení – zajištěno bude jídlo i pití po celý večer.

Akce se koná za každého počasí a je určena nejen pro fanoušky kapely, ale pro všechny, kdo mají chuť si užít letní večer s dobrou muzikou. **vs**

Praga camerata quintet podpoří Nesu

V rámci Velkomeziříčského kulturního léta se pod záštitou Nadačního fondu Františka Podstatzky Lichtensteina uskuteční na náměstí ve Velkém Meziříčí dne 24. 8. 2025 od 18:00 jedinečný koncert profesionálních hudebníků orchestru Praga camerata quintet (Lucie Sedláková Hůlová – 1. housle, Eva Nykrýnová – 2. housle, Jan Nykrýn – viola, Martin Sedlák – violoncello a Jakub Waldmann – kontrabas). Hudba, která pomáhá.

Orchestr více než dvacet let úspěšně koncertuje nejen na české hudební scéně, ale reprezentuje naši zemi také na zahraničních festivalech a vystupuje v renomovaných koncertních sálech (Tonhalle Zürich, KKL Concert Hall v Luzernu, Palau de la Musica v Barceloně, Auditorio ve Valencii, Suntory Hall v Tokiu, Seoul Arts Centre, aj). Přijďte si v letní podvečer poslechnout Malou noční hudbu, Slovanský tanec či známé skladby z oper Prodaná nevěsta, Carmen či baletu Louskáček a další.

Doprovodný program i pro děti bude zajištěn ve spolupráci s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Výtěžek z dobrovolného vstupného poputuje na podporu denního stacionáře Nesa ve Velkém Meziříčí poskytujícího služby lidem s postižením z Velkého Meziříčí a okolí. **nfpl**

Svatoanenské poutě

Poutě ve Lhotkách
Foto Martina Strnadová

Poutě v Kúškách
Foto Petr Chňoupek

Historická kola obkroužila náměstí

Historická kola
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: Pozemi
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: Karel na náupech
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: B-Day Band
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: B-Day Band
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: Dechovka Ladislava Prudíka
Foto Tomáš Adam

Kulturní léto: Bluesrock company
Foto Tomáš Adam

Fajtfest 2025:
skvělé počasí,
skvělá muzika,
skvělá zábava

Foto: Petr Chňoupek

Strážníci informují

4. 7. 2025 v 10:50 v prostoru parkoviště Svit oslovila pěší hlídka žena, která seděla na břehu Balinky. Sdělila, že upadla v důsledku slabosti a nemůže se zvednout. Strážníci přivolali RZZS. Lékař ženu vyšetřil a nechal převézt do nemocnice v Třebíči.

21. 7. 2025 v 8:10 na služebnu přišel muž, který na Františkově odchytl malého strakatého psa, jenž se pohyboval volně po komunikaci, a majitel nebo jiný průvodce u něj nebyl. Strážníci psa převzali a zkontrolovali čip. Z něj zjistili majitele psa z Petrůvky, kterého kontaktovali a pozvali na služebnu MP. Tam ho poučili a psa mu vydali.

23. 7. 2025 odpoledne přijala MP od Policie ČR žádost o součinnost při pátrání po muži, který vyhrožoval skokem z dálničního mostu. Po prověrce MKDS strážníci zjistili, že vozidlo uvedeného muže projelo Vrchoveckou směrem do Mostiště. Strážníci a policisté začali pátrat tím směrem a strážníci přitom na Vrchovecké u firmy Výtahy přijeli k dopravní nehodě osobního auta a motocyklu, při níž se zranil motorkář. Strážníci mu poskytli první pomoc, přivolali složky IZS, provedli prvotní úkony u obou řidičů a přivolali dopravní policii. Po příjezdu HZS na místo hlídka MP pokračovala v pátrání po hledané osobě, kterou po několika minutách vypátral psodv Policie ČR na hřišti v Mostištích.

Městská policie Velké Meziříčí

Kapely soutěžily v živém hraní

Skutečná liga – tak se jmenuje největší soutěž kapel v živém hraní. Jedno ze základních krajských kol proběhlo ve čtvrtek 24. července na náměstí ve Velkém Meziříčí. Během odpoledne se na pódiu vystřídalo deset kapel z celého kraje.

Vše v pravé poledne odpálila pelhřimovská formace Žádný Problém. Každá kapela měla čtvrt hodiny na nazvučení a pak čtvrt hodiny na hraní. Takže to mělo spád a kapela střídala kapelu. Jako druhá šla na řadu jihlavská Vzhůru a níž, tu střídala známá kapela Start a po nich přišel melodický rock v podání kapely Metalíza. První polovinu festivalu zakončila kapela DIA, která lákala nejen po hudební stránce, ale i po té vizuální.

Pak už přišly na řadu domácí legendy – kapela Arbok ze Lhotek. Ty vystřídala mladá kapela z Radkovic u Hrotovic Atrapz a našlapaná skupina z Lomů u Jemnice Zlomci. Závěr programu patřil kapelám Demolis z Telče a Gramy z Jihlavy. Všechny kapely předvedly to nejlepší a opravdu bylo co poslouchat.

Kdo nakonec postoupí do jednoho ze semifinálových kol v Telči nebo v Třebíči, se dozvíme až v druhé polovině srpna, tedy až potom, co proběhne třetí základní kolo v Novém Městě na Moravě. První základní kolo se uskutečnilo už začátkem července v Kamenici nad Lipou.

Petr Chňoupek

Vstup do kolejiště je nově zakázaný značkou

Zkratka od kapličky sv. Anny přes koleje do Čechových sadů je nebezpečná a nelegální. České dráhy na to upozorňují nově rozmístěnými zákazovými značkami.

Lidé si cestu do Čechových sadů zkracují z různých míst rádi. Pěšina, která začíná těsně před viaduktem v ulici K Novému nádraží, vede mezi železniční tratí a ulicí Pod Strání až do prudké stráně, kde se chodci vyšplhají přímo do kolejiště a přes ně pokračují na Čermákovu ulici, ukazuje, že je využívána dlouhá léta. Přechod kolejí v tomto místě je zakázaný. „Jde nejen o neoprávněný vstup do kolejiště, ale je to hlavně dost nebezpečné. Pokud se v kolejišti někomu něco stane, České dráhy ani Správa železnic za to nenesou odpovědnost. Nese ji pouze osoba, která neoprávněně vstoupila do kolejiště,“ komentuje Jiřina Korčáková z regionální správy majetku Českých drah osazení zkratky novými zákazovými značkami. Oproti tomu zkratka do Čechových sadů ze Svitů je v souladu s předpisy.

Martina Strnadová

Školka žije i o prázdninách

V červenci proběhl pod záštitou Českého svazu ledního hokeje 2. ročník příměstského tábora se zaměřením na pohybové dovednosti. Děti cvičily pod vedením zkušeného trenéra Lukáše Nováka a jeho syna Dominika. Přestože trénink doprovázel téměř každodenní déšť a byl soustředěn mimo pátek do prostoru zimního stadionu, všichni byli spokojení a zdravě unavení. Trenéři zařazovali

cvičení na rozvoj koordinace, obratnosti, postřehu, pozornosti a přesnosti. Vhodnou kombinací cviků získali zájem dětí. Do cvičení byli zapojeni šestiletí kluci a holky z našeho města, kteří se účastnili prázdninového režimu ve školce. Byla podpořena fajn sportovní atmosféra a sportovní duch v každém z nás. Děkuji na skvělou organizaci. Již teď se těšíme na novou sezónu. **Zdeňka Požárová**

Dovolená v zubní ordinaci

Dovolená v zubní ordinaci MUDr. Ireny Musilové na Sokolovské 13 platí od 28. července do 8. srpna a dále od 18. do 22. srpna. V době od 8 do 10 hodin lékařku zastupuje MUDr. Petr Filla, který ordinuje na Střední 5 v lokalitě Hlinišť.

Haló děti, prázdniny končí

Co už, ale přijďte si ten konec alespoň trochu zpříjemnit do Doležalova mlýna v Balinách, kde 30. srpna od 13 hodin proběhne zábavné odpoledne.

V plánu je mimo jiné i prohlídka Doležalova mlýna. Organizátoři slibují, že dorazí i vodník, který zajistí zábavný program pro děti. Vstup do mlýna bude zdarma. Ale nemusíte pobývat jenom tam, můžete se vydat na objevitelskou výpravu do okolí mlýna, které nabízí především krásnou přírodu Balinského údolí.

Zprávy od hasičů

Požár lesního porostu

Ve středu 2. července 2025 krátce před čtrnáctou hodinou zasahovaly jednotky profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí společně s jednotkami dobrovolných hasičů z Oslavice, Velkého Meziříčí, Rudíkova, Měřína, Křižanova, Tasova při požáru lesa u Oslavice. Hasiči požár v těžce přístupném terénu zlikvidovali za použití vrtulníku Black Hawk po pěti hodinách hasebních prací.

Nehoda na dálnici

V sobotu 5. července 2025 po čtrnácté hodině zasahovaly jednotky profesionálních hasičů ze stanic ve Velkém Meziříčí a Velké Bíteši u dopravní nehody dvou vozidel na 162. km dálnice D1 ve směru na Brno. Nehoda se obešla bez zranění. Hasiči místo události kompletně zajistili.

Střet dvou vozidel

V sobotu 5. července 2025 těsně před desátou hodinou zasahovala jednotka profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí společně s jednotkou dobrovolných hasičů z Křižanova u dopravní nehody v Křižanově. Zraněnou osobu ošetřili zdravotníci. Hasiči místo události kompletně zajistili.

npor. Jiří Doležal
velitel stanice Velké Meziříčí

1. kříž (Tři kříže)

2. kříž

3. kříž

4. kříž

5. kříž

Na konci července vydalo město publikaci o obnově vyhlídky Tři kříže, která se věnuje také jednotlivým zastavením netínské pouti a možnostem pěšího putování a turistiky v okolí Velkého Meziříčí. Kniha je k dostání v turistickém informačním centru.

Letošní pouť do Netína se nezadržitelně blíží. Letos připadá na 17. srpna a opět se budete moci vydat pěšky nejen z Velkého Meziříčí, ale i z dalších obcí. Poutníci mají sraz v 10.30 hodin u Černého kříže odkud zamíří na nádvoří netínského kostela, kde proběhne jejich přivítání. V 11 hodin pak bude v poutním areálu sloužena slavná mše svatá, kterou odslouží P. Marek Orko Vácha.

Petr Chňoupek
foto Martina Strnadová a Petr Chňoupek

Kudy vedla původní poutní cesta z Meziříčí do Netína

Pouť z Velkého Meziříčí do Netína má více než 300 let starou tradici. Tři kříže na ní hrají velkou roli. Bývaly a dodnes jsou první zastávkou na dlouhé pouti k Paně Marii. Kudy vedla původní poutní cesta? Pojďme s pomocí starých dokumentů a map najít, kterými místy do Netína chodili naši předkové.

Procesí vycházelo od kostela svatého Mikuláše a přes celé náměstí zamířilo do dnešní Vrchovské ulice, dále šlo Pod Hradbami a po schodech vystoupalo k zámku. Další cesta vedla dnešními ulicemi Zámecká a Ke Třem křížům (kolem sýpky a kaple Ukřižování) a odtud přímo až ke Třem křížům. Dnes už tato cesta neexistuje, protože ji v sedmdesátých letech přetrhla dálnice D1.

Ze starých map vyplývá, že klasická, každý den používaná cesta na Lavičky Tři kříže obcházela, a to zhruba v úrovni dnešní ulice Lesní.

Přímá cesta od rybníka Jordánek ke Třem křížům byla speciálně vytvořená a lemovaná alejí, která u Tří křížů končila. „Barokní aleje byly tvořeny stromy stejného druhu a stáří, které byly upravovány tak, aby jejich koruny měly stejný tvar, a dosahovaly tak dokonalé symetrie a pravidelnosti. Nejoblíbenějšími druhy stromů byly lípy, duby a později topoly,“ uvádí na svých stránkách Nadační fond obnovy památek. Právě taková byla i alej od Jordánku ke Třem křížům.

Tři kříže byly první zastávkou poutníků na vydechnutí a malé obcerstvení, ale především zastavením k modlitbě a rozloučení se s městem. Odtud se poutníci museli dostat na zhruba sto padesát metrů vzdálenou cestu. Tady lze najít původ stezky vedoucí přes pole ke zmiňované cestě.

Cesta dále kopírovala les a směřovala k Loupežníku, kde prudce změnila směr na sever a později na severozápad a mířila k další zastávce u kříže, který stojí u cesty na hraně pozemků tehdy velkých selských rodů z Laviček – Malců a Homolů. Jedná se o mohutný kamenný liliový kříž. Dnes jej zdobí malá pozlacená figura Krista. Původně byl ovšem na kříži velký Kristus malovaný na plechu. Okolí je udržováno a poutní procesí se tu zastavuje dodnes.

Kříž dnes stojí u cesty, ale původně zde bývalo rozcestí. Procesí tu odbočilo vpravo na dnes již neexistující trasu k severozápadu. Ta směřovala dál na mírné návrší (543 m n. m.) s výhledem na Olší, Vídeň, Mostiště a dál na Bory či Sklené nad Oslavou. V těchto místech zvaných Na Bukově stojí na kamenném podstavci mezi dvěma lípa-

mi litinový kříž – blanenská práce z druhé poloviny 19. století. Ze starých map vyplývá, že tu býval kříž už v 18. století. Od předchozího kříže je vzdálen pouze půl kilometru, což by nenásvědčovalo další zastávce, která následovala vždy zhruba po hodině chůze. Ovšem výhled do kraje vybízel jistě alespoň k malému zastavení a krátké modlitbě.

Poutní procesí tady bylo zhruba v polovině cesty do Netína. Od kříže na návrší nad Lavičkami začala cesta zvolna klesat do Závisti. Tady stával kříž na hrázi Závistského rybníka. Dnes po něm není jediná stopa. Dnes tu stojí Drápelův kříž z roku 1925, který ovšem není přesně na místě původního kříže. Jestli zde byla zastávka, nelze prokázat ani vyloučit. Dle předpokladu tu nejspíš zastávka byla, protože procesí čekal poslední a nejdelší úsek.

Cesta pokračovala kolem Velkého netínského rybníka. Dnes jdou poutníci asfaltovou cestou až k tzv. černému kříži. V minulosti na konci lesa odbočili vpravo na formanskou cestu k poslednímu zastavení u tzv. Sobotkova kříže. Jedná se o mohutný, tři a půl metru vysoký, žulový kříž s plechovým Kristem. Zde podle záznamů proběhla poslední zastávka spojená především s úpravou svátečního oděvu, aby poutníci do Netína přišli dokonale vyšňoření.

Meziříčský uličník

aneb Zajímavé domy v našem městě

Každý dům by mohl vyprávět – o stavbě samé, o majitelích nebo zajímavých nájemnících. Některé z nich si připomeneme. Stále zůstáváme v ulici Komenského, v minulosti nazývané Špitální nebo Panská.

Marie Ripperová
foto archiv muzea

Dům č. 122

Dům č. 122 hned vedle špitálky je připomínán jako Kronvovský grunt, který patřil Zichu (Zikmundu) Kronvovi. V zastoupení jeho sirotků (Matěje Varhanika a Jiříka Soukeníka) jej městská rada prodala 7. 1. 1634 za 300 kop moravských. Novou majitelkou se stala vdova Ludmila Bydlinka, rozená Czialaudka. Později je uváděna jako Ludmila Tetaurka z Tetova, tedy příslušnice šlechtického rodu. Dům byl spojen s polním hospodářstvím. Podle tehdejšího zvyku dům splácela po 6 zlatých ročně.

Erb Tetaur z Tetova

Po její smrti dům 29. 7. 1653 koupil soukeník Jakub Tůma Rychnovský za 293 zlatých moravského počtu, které splácel po 4 zlatých ročně. Roku 1671 byl dům zpustlý. K novému vystavění se zavázal Vítek Ledaměšťan, který jej získal za 108 zl. moravských. Po třech letech měl začít splácet po 3 zl. Dne 5. 9. 1675 byl dům prodán krejčímu Pavlovi Plachetskému za 132 zlatých. Splácel měl začít od roku 1676 po 2 zl. Dalším majitelem byl od roku 1726 jeho syn, opět krejčí Pavel Plachetský. Následovali další majitelé. V roce 1821 dům koupil Václav Šlapal a v jeho rodině se dům

udržel přes osmdesát let. Dalším majitelem byl jeho syn Matěj Šlapal, který zde provozoval řeznictví. Kromě toho v domě v roce 1857 bydlel krejčovský mistr Vincenc Pelikán s manželkou. V roce 1869 zde bydlel kromě majitelovy rodiny učitel František Sedláček se dvěma dcerami a sestrou.

Po smrti Matěje Šlapala dům vlastnila vdova Františka, která se věnovala polnímu hospodářství. Dalším majitelem byl syn Jan s manželkou Františkou. Jan byl pekařský mistr, který si k řemeslu držel tovaryše a učně.

Kromě toho se věnoval rovněž hospodářství. V roce 1890 choval 3 prasata, 2 krávy i 2 koně. K péči o ně si platil služku a pacholka. V domě byly i další byty. Žila zde vdova po Matějovi Františka s druhým synem Matějem, řezníkem a dvěma dcerami. Další byt si pronajímala vdova po úřední-

kovi pozemkového úřadu Eleonora Novotná, která v něm bydlela se služkou.

V roce 1900 vlastnil dům stále Jan Šlapal s manželkou. V domě žil řezník Bedřich Šlapal, který měl ovšem od roku 1898 sídlo firmy na Vrchovecké ulici č. 56. Kromě manželky a syna u nich za byt a stravu bydlela i žákyně měšťanské školy. V roce 1910 bydlela rodina Bedřicha Šlapala v domě č. 9 naproti. Živnost byla ukončena v roce 1914. V domě však i nadále zůstávala řeznická výroba. Byt i firmu zde měli v roce 1900 hned dva řezníci: Josef Suchý a Antonín Příhoda. Další byt obývala vdova Anna Schidlíková se čtyřmi dcerami a švagrovou. Jedna z dcer, Kateřina, byla švadlena, která zde měla rovněž sídlo provozovny. Později se přestěhovali do č. 120.

V roce 1902 dům koupil v dražbě Karel Rumler s manželkou Kateřinou. Zřídil se

zde obchod se zeleninou a ovocem.

Od roku 1906 byl majitelem klempířský mistr František Konečný s manželkou Marií. Kromě manželky, dvou dcer a dvou synů s nimi žil ještě dědeček, učeň a služka. Také v této rodině se dům udržel delší dobu. Ve druhém bytě bydlel c. k. berní správce Josef Haas s manželkou, dcerou a čtyřmi syny. Kromě toho s nimi bydlel ještě ovdovělý otec Bernard Haas a služka.

V roce 1921 už žádné nájemníky neměli. Mistr Konečný měl dva učně. Kromě rodiny a služby zde byla na bytě ještě žákyně měšťanské školy. Po smrti Františka Konečného v roce 1944 pokračovala v klempířské živnosti vdova Marie.

Stavební a galanterní klempířství
FRANT. KONEČNÉHO,
Velké Meziříčí, Komenského ulice.

Provádí veškeré práce v obor klempířský spadající
svědomitě a účtuje je levně.
Speciální výroba stojatých a houpacích van.
Rozpočty a odborné porady bezplatně.

Sklo. Kuchyňské nářadí a náčiní. Porculán.
Velký výběr zrcadel a obrazů. Galanterní zboží.

Za nejvýhodnějších podmínek nakoupíte v renomovaném obchodě

FRANT. KONEČNÉHO
ve Velkém Meziříčí, Komenského ul.

Bohatý výběr.

Vzorná obsluha.

František Sedláček

*24. 10. 1818 Vamberk

†10. 4. 1872 Velké Meziříčí

Jeho otec Josef Sedláček byl ševcovský mistr a měšťan ve Vamberku, matka Anna byla rozená Koraizl. František přišel do Meziříčí jako učitel farní hlavní školy. V roce 1848 se oženil s dcerou vzorného učitele Josefa Bakeše, Annou. Narodily se jim dvě dcery. Po smrti manželky mu s domácími pomáhala mladší sestra Marie.

Bylo zvykem, že učitel 1. třídy byl zároveň varhaníkem a řídil chrámovou hudbu. František Sedláček byl absolventem varhanické školy v Praze, a kromě svých povinností varhaníka a regenschoriho sám skládal hudbu chrámovou i světskou, kterou také živě provozoval. V Meziříčí založil pěvecký spolek. S MUDr. Skřivánem spolupracoval na pořádání hudebních akademií složených z hudebních a pěveckých vystoupení, proložených deklamací. Již od roku 1842, kdy se konala první akademie, se jich aktivně účastnil i Sedláček, který byl výborným pianistou.

Příběh prvního maturanta velkomeziříčského gymnázia

Nedávno se mi do rukou dostala útlá ručně psaná knížečka. Jejím autorem je profesor Josef Mašek, velkomeziříčský rodák, který po absolvování zdejší reálky vystudoval v Praze matematiku a fyziku, pracoval ve fyzikálním ústavu v Brně a pak desítky let vyučoval na gymnáziu v Olomouci. Prožil nelehký život, který právě v této své knížence, kterou vytvořil v roce 1951, popsal.

PETR CHŇOUPEK

Josef Mašek se narodil 30. července 1887 na Podhradí v domě číslo popisné 12. Jeho otcem byl punčochář Alois Mašek. Matkou mu byla Marie, dcera krejčího a kostelníka z Bohdalova Františka Řepy. „Naši rodiče měli celkem čtyři děti, vedle mne jsou tři sestry, z nichž dvě starší (Marie a Aloisie) se provdaly ve svém rodišti, a nejmladší (Růžena) je provdána v Dačicích na Moravě,“ píše Josef Mašek v úvodu a pokračuje: „Oba rodiče se pilně starali o živobytí a o svou rodinu. Otec pracoval u svého stávku od časného rána až do 10 hodiny večerní. Pak si sedl u stolu a četl až do půlnoci. Maminka pomáhala otcí v jeho práci, jak mohla. Otec si koupil vlnu od lidí z venkova, sám ji pral a sušil. V textilní továrně mu ji upředli, přize se pak doma soukala. Stávkové punčochy se sešivaly, valchovaly a barvily. V této práci jsme pomáhali otcí všichni. Maminka starala se vedle domácnosti též o prodej stávkového zboží na trhu a v podomním obchodu. Tuto její velkou práci jsme plně ocenili po její předčasné smrti.“

Do školy kvůli konkurenci

„Na obecné škole jsem dobře prospíval,“ píše o sobě Josef Mašek, i když jistě problémy přece jen přiznává: „Pan učitel Veselý dal mně v první třídě z psaní dostatečně, ale v páté třídě dával už mé písmo spolužákům za vzor. Náš katecheta P. Alois Krejčí vychovával nás nábožensky a mravně velmi přísnou metodou. Jeho přičiněním jsem předčasně zvažněl.“ Skončila škola obecná a Josef přešel na měšťanku.

„Zde jsem byl svou pílí prvním žákem ve třídě. Působil jsem tím rodičům radost. Když pak roku 1899 byla v našem městě založena zemská vyšší reálka, rozhodli se rodiče, že mne nechají studovat. Jistě je vedla k tomuto rozhodnutí vedle mé píle také okolnost, že ruční výroba stávkového zboží byla překonána strojní výrobou v sousedních městech (v Třebíči a v Bystrici nad Pernštýnem).“

Problém zvaný tělocvik

A tak Josef Mašek směřoval za vzděláním. „Naše reálka byla první dva roky umístěna v přízemí bývalé měšťanské školy na náměstí. Počátkem šk. r. 1901/2 stěhovala se do novostavby na Karlově, kterou vysvětil brněnský biskup Fr. Bauer, pozdější olomoucký arcibiskup. Profesorský sbor, zpočátku doplňovaný učiteli z měšťanky, se postupně ustavil, ale vystřídal se zde hodně profesorů, kteří u nás působili jen přechodně. Studium na reálce mne bavilo. Nosil jsem domů stále vysvědčení s vyznamenáním. Jen v deskriptivě a v tělocviku jsem trochu pokulhával. Na maturitním vysvědčení jest pouze z tělocviku chvalitebná. Se všemi spolužáky jsem žil v nejlepší shodě. Všem jsem pomáhal, když za mnou přišli, poradil jsem jim, jestliže něčemu nerozuměli, úlohy opravil anebo dal opsati.“

Nejen na studia vzpomíná, ale také na prázdniny. Zvláště pak na ty v letech 1901, 1902 a 1903, kdy propadl své celoživotní lásce, turistice, ke které ho přivedli jeho strýcové Leopold a Antonín.

Rok 1904 a 1905

Šťastné chvíle dětství a dospívání ovšem tvrdě utnul rok 1904. „19. dubna zemřela nám po těžkém zápalu plic naše nezapomenutelná maminka! Umírala dlouho, až desátého dne v 7 hodin ráno vydechla na posled... Byli jsme všichni shromážděni u jejího úmrtního lůžka a pozorovali jsme, jak se blíží její poslední okamžik. Já jsem se pak dal najednou do takového srdcervoucího nářku, že jsem mamince to její umírání na okamžik zarazil. Každý rok 19. dubna uvědomuji si tuto smutnou rodinnou událost, která měla pro celou naši rodinu obrovský význam. O prázdninách tohoto roku rozstonal se nám také náš tatínek těžkým zápallem plic. V kritických dnech dávali jsme mu střídavě se starší sestrou studené obklady ve dne v noci, až se nám posléze podařilo horečku zvládnouti. Otcova nemoc trvala 6 týdnů. Co jsme zažili strachu, aby nám také on nezemřel hned po mamince! Jakmile se trochu zotavil a zase seděl v práci u stávků, napadlo mě, abych si ho nakreslil. Tak mám na tento rok trvalou památku.“

Další setkání se smrtí čekalo na Josefa Maška v roce 1905. „Roku 1905 stala se v našem městě tragická událost, která měla význam celonárodní. Po dlouhé těžké nemoci zemřel náš starosta profesor Vladimír Čech, bratr básníka Svatopluka Čecha a spoluvydavatele Květů. Pamatuji se, jak byl přivezen nočním vlakem z lázní Reichenhallu v Bavorsích, kde dlel na léčení. Jeho slavný pohřeb byl pro nás význačnou událostí. Viděli jsme za rakví básníka Svatopluka Čecha a jiné vynikající osobnosti.“

První maturant

A přišel rok 1906, kdy Josef Mašek skládal zkoušku z dospělosti. Maturita v něm zanechala obrovskou stopu. „Svá středoškolská studia jsem zakončil maturitou 19. července 1906 za předsednictví zem. šk. inspektora Vincence Jarolímka, který se stal po prázdninách profesorem deskr. geometrie na čes. technice v Praze. Zkouška dopadla pro mne výborně. Byl jsem prvním maturantem. Pan starosta Jos. Čermák pozval mne s tatínkem do zasedací síně radniční na nedělní dopoledne, kde za přítomnosti městské rady mne veřejně pochválil a dal mně na památku zlatý prsten s datem mé maturity a se svými iniciálkami. Kromě toho jsem dostal 80 korun stipendia pana Tálského. To byly pro mne radostné chvíle, na něž vždy rád vzpomínám. Nezažil jsem opravdu ve svém příštím životě tak radostných okamžiků. Ty také rozhodly o mém

▲ **Josef Mašek**

◀ **Rodný dům Josefa Maška**

vysokoškolském studiu. Pan starosta Čermák mně ještě zprostředkoval přijetí do Hlávkových kolejí přímluvou u pana Tálského v Praze, jemuž jsem pak osobně poděkoval.“

Do Prahy

Na začátku října 1906 se Josef Mašek vydal do Prahy za dalším vzděláním. „Na radu svého krajana, právníka Javůrka, dal jsem se zapsat jako realista na odbor stroj. inženýrství, abych po první státnici přešel jako mimořádný posluchač na filosofickou fakultu university, kde budu studovat profesuru matematiky a fyziky. Svá studia jsem zařídil podle tohoto plánu. Do přednášek jsem chodil svědomitě a snažil jsem se skládat zkoušky v předepsaném termínu.“

Na technice pobyl Mašek dva roky. „Z přednášek na technice se mně zvláště líbila matematika prof. Matěje Norberta Vaněčka, deskriptiva prof. Vincence Jarolímka a elektrotechnika prof. Dr. Karla Domalípa. Začátkem šk. r. 1908/9 přestoupil jsem na filosofickou fakultu české university, kde jsem si zapsal předměty z matematiky a fyziky, předepsané ke státní zkoušce profesorské.“

Ani v Praze nezapomínal na svoje rodné Velké Meziříčí, kam se často vracel. Ve své knížce popisuje například svou návštěvu o prázdninách roku 1909, kdy se ve městě konaly velké manévry za účasti císařů Františka Josefa I. a Viléma II.

Ale škola nečekala: „Ve šk. roce 1909/10 hleděl jsem dokončit vysokoškolská studia.

„Po zkouškách klausurních 24. a 26. listopadu podrobil jsem se ústním zkouškám 9., 10. a 12. prosince. Z matematiky s výsledkem dobrým a z fyziky výborným. Výsledek ústní zkoušky z matematiky mne zklamal, protože studiu matematiky jsem věnoval velkou péči. Tím jsem skončil své vysokoškolské studium. Přestěhoval jsem se z Hlávkových kolejí do soukromého bytu a snažil jsem se sehnat místo na střední škole, ale marně, protože byl tehdy velký nadbytek kandidátů profesury. Protože jsem chtěl ještě dosáhnout doktorátu věd technických, zůstal jsem po celý rok 1911 v Praze a přihlásil jsem se jako zkušební kandidát na reálce v Praze I.“

Dobrý den, pane doktore

Před Vánocemi roku 1911 podal Josef Mašek žádost o připuštění ke zkoušce na doktora věd technických. Mezitím získal místo asistenta na fyzikálním ústavu v Brně, a tak se začátkem ledna 1912 stěhoval. V březnu 1912 přišla zpráva, že jeho disertační práce byla přijata a má se dostavit ke zkoušce ústní. „Ta dopadla výborně. Promoce byla však stanovena až na 4. května. Promoce předsedal rektor Dr. Julius Stoklasa za přítomnosti děkana odboru stroj. inženýrství prof. Ing. Karla Nováka a promotora prof. Bedřicha Procházky. Ten mne prohlásil doktorem věd technických.“

Josef se vrátil do Brna. Na fyzikálním ústavu byl pověřen vedením meteorologické stanice. Plně se věnoval své práci, ale...

Přišla láska

...stalo se to, co se v životě mladého člověka stává velmi často. „Na jaře 1914 nastala velká změna v mém soukromém životě. Zamiloval jsem se čistou náhodou do sestřence svého kolegy z pražských studií Ing. Ant. Maška, který přišel jako suplent na státní vyšší prům. školu v Brně a nastěhoval se se svou rodinou do domu, v němž jsem bydlil. Toto místo dostal prostřednictvím svého strýce profesora Alfreda Kopečného z Bílska ve Slezsku, který byl inspektorem průmyslových škol. O letnicích přijela rodina Kopečných na návštěvu k mému kolegovi. Ten mne představil a pozval na zájezd do Mor. Krasu. To byla příležitost k mému seznámení se slečnou Melanií Kopečnou, do níž jsem se zamiloval. Byla to skutečně má první láska.“

Vše šlo velmi rychle. „Dohodli jsme se, že se zasnoubíme v Bílsku dne 19. července na její 22. narozeniny.“ A tak se i stalo. Ovšem psal se rok 1914 a brzy se přes Bílsko začala valit vojska směr Halič. Josef Mašek

se musel vrátit do Brna, ne že by musel ru-
kovat, ale z budovy techniky se stal lazaret,
a tak nastalo stěhování.

Na Vánoce a následně i Velikonoce 1915
byl Josef Mašek už opět v Bílsku. „6. dub-
na jsme měli s Miluškou církevní sňatek
v tamním farním kostele. Vedle rodiny
Kopečných přijela na svatbu sestra Marie
Tesařová a švagr Leopold Janšta, který byl
mým svědkem.“

Štěstěna se obrací

Po chvílích štěstí přišly opět chvíle smutku.
„Druhého dne odjeli jsme s nimi do Brna,
do našeho nového bytu na náměstí Koneč-
ného č. 5. Vždycky si rád prohlížím jeho
trojdílné okno a vzpomínám si na začátek
svého manželství, který byl tak záhy zka-
len smrtí mého tatínka 13. května 1915! Ze-
mřel po těžkém zápalu plic ve věku 73 let.
Na pohřeb se sjela celá naše rodina. Příští
den se rozdělila tatínkova pozůstalost. Do-
mek zůstal rodině mé sestry Aloisii Janšto-
vé, s níž otec žil.“

Jak se říká – neštěstí nechodí po horách,
ale po lidech. „Rok 1915 byl pro mne tak
tragický jako rok 1904. Sotva jsem se ože-
nil, zemřel mi otec, a na konci prázdnin
onemocněla mně manželka těžkým plic-
ním neduhem. Zůstala po mé dovolené
u rodičů a dostala náhle silný záchvat, kte-
rý svědčil o těžké tuberkulose. Přišel tak
brzy a neočekávaně, že jsem byl zdrcen
naším osudem.“

Josef svoji ženu převezl do plicního sana-
toria ve Štýrsku. V únoru 1916 byla pro-
puštěna do domácího léčení. Z poznámek
Josefa Maška vyplývá, že byl v té době na
dně a z depresí se snažil dostat intenzivní
práci. V září 1918 dostal Josef Mašek nabídku
na učitelské místo na reálce v Olomouci
anebo v Telči. Vybral si Olomouc, a tak se
28. září 1918 se svou nemocnou ženou stě-
hovali. „Manželka bohužel stále víc a více
chřadla, polehávajíc doma na otomanu, jak
ji lékař nařídil. Vánoce a Velikonoce jsme
strávili u rodičů v Bílsku.“ Paní Mašková
pak v Bílsku zůstala a Josef za ní přijel
o prázdninách. „Scházela ode dne ke dni,
až 9. srpna 1919 (v sobotu) skonala ráno
v mé náručí ve věku 27 let. Byla pochová-
na na hřbitově v Bílsku v úterý 12. srpna
za velké účasti našich známých. To byla
opravdu těžká rána pro mne a celou ro-
dinu! Za její opravdovou, upřímnou lásku
vzpomínám na ni každý den.“

Josef Mašek se opět oddal práci a také se
zapojil do kulturního života v Olomouci.
V roce 1923 se olomoucká škola pustila
do propagace tehdejší noviny – rozhlasu.
Studenti Konstantin Dvořák a Vladimír

Hrob rodičů Josefa Maška na Moráni. Foto Petr Chloupek

Novotný (pozdější technický ředitel br-
něnského rozhlasu) začali stavět první
radiostanici. Úspěch to byl obrovský. Josef
Mašek se pak stal jednatelem a později
i předsedou Radioklubu. „Snažil jsem se
získat na rozhodujících místech v Praze
porozumění pro zřízení rozhlasového stu-
dia v Olomouci. To se podařilo však až po
druhé válce světové,“ vzpomíná.

Pěšky do Bohdalova

Na konci prázdnin roku 1922 navštívil Jo-
sef Mašek své rodné město, kde na něj če-
kalo opravdu velké překvapení. „Byl jsem
svou sestřenicí z Bohdalova pozván na
námluvy. Vypravil jsem se tedy se svým
švagrem Tesařem 25. srpna pěšky do Boh-
dalova (jako v mládí na vavříneckou pouť).
Zde mně dala sestřenice informace o mé
nastávající snoubence Kristě Hajátkové
z Budče u města Žďáru. Byla to 22letá ne-
vlastní dcera rolníka Jana Sedláčka v Bud-
či. Její otec Josef Hajátko zemřel, když jí
bylo sedm let. Její maminka Marie, rozená
Buršíková z Kamenné u Budišova, dcera
tamního svobodníka a bývalého zem. po-
slance, vdala se za rok podruhé, a přivedla
tak dcerám z prvního manželství nového
tatínka.“

Na námluvy došlo o den později. „26. srpna
jsem šel se svým švagrem do Budče k Sed-
láčkům na mléko. Požádali jsme u dveří ku-
chyně o trochu mléka, načež jsme si sedli
v síni na lavici. Mléko nám přinesla sleč-
na Krista vyšší postavy, tmavých ostrých
očí, která se na nás mile usmála a dala se
s námi do řeči. Ptala se nás, kam jdeme. Ze
začátku jsme říkali, že cestujeme, ale pak

jsme řekli, kdo jsme. Ihned jsme byli uve-
deni do světnice a zůstali jsme hosty až do
odpoledne. Slečna Krista představila nás
svým rodičům, třem sestrám a strýci Hro-
chovi z Prahy, který byl na návštěvě. Po
dobrém obědě jsme setrvali v družném ho-
voru asi tři hodiny, načež jsme se rozloučili
a šli k vlaku do města Žďáru. Vyprovázela
nás slečna Krista se svým strýcem. V půli
cesty jsme se rozloučili, s Kristou jsme si
slíbili, že si budeme psát. Po našem návra-
tu měla sestra Mařenka radost, že nás dá
dohromady.“

Na Vánoce byly zasnuby a svatba se na-
plánovala na 24. července. „Cestou z Olo-
mouce zastavil jsem se ve svém rodišti, kde
jsem najal krytý čtyřsedadlový kočár a jel
se sestrou Mařenkou a švagrem Janštou
do Budče přes Radostín a Nové Veselí. Po
krátké zastávce a občerstvení v Budči na-
sedli jsme do kočáru my snoubenci, tatínek,
strýc Hroch (svědek Kristy) a švagr Janšta
(můj svědek). Jeli jsme přes Žďár do Nové-
ho Města na Moravě, kde jsme byli oddáni
na okresním úřadě. Po krátkém občerstve-
ní jsme jeli zpět do Budče. Cestou nás pře-
kvapila bouřka s lijavcem.“

Rodina se přestěhovala na Staré Lazce do
státního činžovního domu. „Na Lazcích
se nám narodila dcera Mánicka 26. dub-
na 1925. Po pěti letech, 26. srpna 1930, se
nám narodil syn Zdeněk.“

Dcera vystudovala farmácii a v roce 1949
se provdala za porodníka MUDr. Jiřího
Peška a usadili se v Brně. Zdeněk se potatil
a stal se strojním inženýrem.

Přišel rok 1948, rok, kdy Josef Mašek ode-
šel do penze. Odešel i z Olomouce a usadil
se v Brně.

Řecké melodie, pop i reggae roztančily náměstí

Velkomeziříčské kulturní léto se o prvním prázdninovém víkendu rozjelo na plné obrátky. Nabídlo pestrou směsici hudebních žánrů a nejen to, taky spoustu dobrého jídla, pití, tance a zpěvu.

Z koncertního programu vyčníval Řecký večer, který už si ve Velkém Meziříčí vybudoval renomé. I letos se tak náměstí proměnilo v malý kousek Řecka. Celý prostor provoněly řecké speciality jako souvlaki, gyros, giouvetsi nebo musaka. O hudební doprovod se postarala kapela Prometheus, která svými melodiemi přenesla publikum až na břehy Egejského moře. Lidé se bavili, tancovali a užívali si vlahý letní večer pod širým nebem. „Letošní ročník byl dle reakcí návštěvníků nejvydařenější,“ uvedl za pořadatele Petros Martakidis, který byl spokojený i s návštěvností akce. Posedět a pobavit se přišly stovky lidí a návštěvníci vydrželi i po setmění, kdy se rozsvítily lípy nad stoly a dodaly večeru tu pravou atmosféru.

Hudba zněla náměstím po celý víkend. Posluchači si užili covery známých hitů, ska, soul, reggae i rock v podání skupin Pozemí a Gentlemen's club.

Tomáš Adam

Vzpomínáme

Dne 10. srpna 2025 uplyne 26 let, kdy nám navždy odešel náš drahý tatínek a dědeček, pan **Stanislav Krejčí** z Lhotek a dne 16. srpna 2025 uplyne 6 let, kdy nám navždy odešla naše drahá maminka, babička a prababička, paní **Emílie Krejčová** ze Lhotek.
S úctou a láskou vzpomínají dcery s rodinami.

Dne 4. srpna uplynuly 2 roky od úmrtí paní **Marie Smejkalové** z Velkého Meziříčí. Opustila nás naše milovaná manželka, maminka, babička a prababička. Stále vzpomínají milující manžel a synové s rodinami.

*Přijď za mnou do mých snů,
já budu snít po mnoho dnů,
zde budeme všichni šťastně žít,
jen ještě chvíli Tě tu mít.*
Dne 30. 7. 2025 tomu bylo 12 let, kdy nás navždy opustil náš syn, bratr, vnuk, manžel a kamarád **Vilém Jahoda**.
Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi.

Kdo prohlédne temno, uzří světlo.
Dne 5. 8. 2025 uplynul rok od náhlého úmrtí milovaného syna, přítele a bratra **Davida Filipa**.
S láskou vzpomíná celá rodina, příbuzní a přátelé.

*Byl jsi náš střed – tichý, pevný,
byl jsi most mezi dny, co jsme žili,
a teď jsi vítr, co hladí vlasy,
hlas, co se vrací v našich snech...*
Dne 5. 8. 2025 uplynul první smutný rok od chvíle, kdy nás navždy opustil náš milovaný manžel, tatínek a dědeček pan **Jan Cejpek**.
S láskou a vděčností vzpomínají a za tichou vzpomínku děkují manželka a děti s rodinami.

Dne 1. srpna 2025 to byly už 4 roky, co nás navždy opustil náš milovaný manžel, tatínek, dědeček a pradědeček, pan **Jaroslav Hermány**. S láskou vzpomínají manželka a synové s rodinami.

Když se někdo, koho milujete, stane vzpomínkou, vzpomínka se stane pokladem.

Den 7. 8. 2025 uplyne rok od úmrtí našeho milovaného manžela, tatínka a dědečka, pana **Josefa Práška** z Velkého Meziříčí.
Vzpomínají manželka, dcera a vnuk.

*Těžko se s Tebou loučilo,
těžko je bez Tebe žít.
Láska však smrti nekončí,
v srdcích Tě navždy budeme mít.*
Dne 30. července 2025 uplynuly 2 roky, co nás navždy opustil pan **Karel Bula** z Velkého Meziříčí.

Kdo jste ho měli rádi, věnujte mu s námi tichou vzpomínku. Děkujeme všem.
S láskou vzpomínají manželka Alena a děti Michaela a Kamil s rodinami.

*Odešel jsi tiše,
jak si osud přál,
ale v našich srdcích
žiješ stále dál*

Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi. Dne 11. srpna 2025 uplynou 2 roky od úmrtí pana **Karla Urbana** z Měřína. Za tichou vzpomínku děkují manželka a 3 děti s rodinami.

*Je země mrtvých
a je země těch, kdo žijí,
a mezi nimi láska, to je most,
který všechno přetrvá
a všemu dává smysl. (Wilder)*

Dne 18. 8. 2025 uplynou už tři smutné roky od chvíle, kdy nás navždy opustil pan **Ing. Ludvík Mateja** z Velkého Meziříčí. Za tichou vzpomínku děkují a s láskou a úctou stále vzpomínají manželka Julie a synové Ludvík a Jiří s rodinami.

Dne 29. 8. 2025 uplynou dva roky od úmrtí pana **Miloslava Drápely**.
S úctou a láskou vzpomínají družka Zdena, Zdenka, vnučky, Leona s rodinou.

*Žít v srdcích,
která jsme opustili,
neznamená umřít.*
Dne 29. srpna uplyne 6 let od úmrtí naší maminky **Věry Trojanové**.
S láskou vzpomínají děti s rodinami.

Dne 14. srpna to bude rok, co odešla na věčnost paní **Vlasta Krejčová** z Mostiště. Rok, co už tu nejsi s námi, a přesto se zdá, jako bys nikdy neodešla. Vzpomínáme a děkujeme za všechno, co jsi pro nás udělala. Odpočívej v pokoji. Zarmoucená rodina

*Pojď se mnou do mých snů,
já budu snít po mnoho dnů,
v nich budeme spolu šťastně žít,
alespoň ve snech chci s Tebou být.
Je smutné bez Tebe žít,
nemá kdo poradit, potěšit.
Díky za to, čím jsi nám byl,
za každý den, který jsi pro nás žil.
Chybíš nám...*

V sobotu 9. 8. 2025 by se dožil 73 let manžel, tatínek, dědeček, pan **Zdeněk Pešek** z Mostiště. Dne 16. 8. 2025 to bude již 3. smutné výročí jeho úmrtí. S láskou, vděčností, úctou, pěknými vzpomínkami, ale i s bolestí a smutkem v srdci vzpomínají milující manželka Helena a synové Zdeněk, Radek a Pepík s rodinami. Za tichou vzpomínku děkujeme všem, co vzpomenu s námi.

Dne 19. 8. uplyne 5 let od úmrtí paní **Zdeňky Staré**. Kdo jste ji znali a měli rádi, vzpomeňte s námi. S láskou vzpomíná vnuk Ondra s rodinou.

Dne 7. srpna uplyne první smutný rok od posledního rozloučení s naší milou manželkou, maminkou, babičkou a prababičkou **Janou Holánovou**. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi. Manžel a dcery s rodinami

Odešli z našich řad

Antonín Skryja, 24. 6. 2025, 70 let, Netín
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 2. 7. 2025 s panem **Antonínem Skryjou** z Kochánova. Zarmoucená rodina

Jaroslava Doležalová, 26. 6. 2025, 70 let, Velké Meziříčí

Marie Peterková, 1. 7. 2025, 76 let, Pavlínov
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 7. 7. 2025 s paní **Marií Peterkovou** z Pavlínova. Zarmoucená rodina

Marie Marková, 4. 7. 2025, 87 let, Mostiště
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 12. 7. 2025 s paní **Marií Markovou** z Mostiště.

Zarmoucená rodina

Františka Příbylová, 12. 7. 2025, 94 let, Velké Meziříčí
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 21. 7. 2025 s paní **Františkou Příbylovou** z Velkého Meziříčí.

Zarmoucená rodina

Vladimír Nestrašil, 15. 7. 2025, 75 let, Rohy
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 22. 7. 2025 s panem **Vladimírem Nestrašilem** z Rohů.

Zarmoucená rodina

Ludvík Vidlák, 27. 7. 2025, 76 let, Bochovice
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 2. 8. 2025 s panem **Ludvíkem Vidlákem** z Bochovic

Zarmoucená rodina

Antonie Svobodová, Zahradiště, 80 let, 3. 7. 2025
Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým, kteří se dne 11. července 2025 přišli do kostela sv. Bartoloměje v Radostíně nad Oslavou rozloučit s naší manželkou, maminkou a bábičkou, bývalou prodavačkou z Domusu, paní **Antonií Svobodovou** ze Zahradiště. Děkujeme za projevy upřímné soustrastí, slova podpory a květinové dary.

Zarmoucená rodina

Děkujeme Domácímu hospici Vysočina, o. p. s., za pomoc a podporu při péči o paní **Antonii Svobodovou** ze Zahradiště. Děkujeme za lidský a profesionální přístup, za empatii, vstřícnost a zejména čas, který jste vždy tak ochotně a mile věnovali mé manželce a naší mamince a bábičce, paní **Antonii Svobodové**. Upřímně děkujeme všem pracovníkům, jmenovitě pak sestřičce, paní **Silvii Mlezivové**, která byla u nás nejčastěji a pokaždé měla pro naši maminku milé slovo a čas si s ní popovídat. Upřímně děkují manžel Jan Svoboda s dcerou Ivanou Rálišovou.

Poděkování

Děkuji paní **Lucii Vozdecké**, pracovníci DPS, za pomoc při mém zdravotním kolapsu. Všimla si, že potřebuji rychlou záchranu a neváhala. Vzhledem k mému věku a zdravotním potížím mi včas a hodně pomohla.

Děkuji, Věra Láňková

Inzerce

Zahájili jsme prodej 20 týd. kuřic , začínají nést , dále prodáváme levné směsi pro nosnice králíky, prasata, brojlerů a další. V případě zájmu volejte 737 477 773, Hrbov 42

Koupíme nemovitost ve Velkém Meziříčí a okolí, dům, byt, st. pozemky, pole, lesy, i v exekuci, platba v hotovosti. Tel.: 605 054 470

Prodám palivové dřevo i štípané. Tel.: 605 054 470

Provádím veškeré malířské a natěračské práce. Tel.: 605 054 470

Provádíme rekonstrukce bytového jádra, zednické práce a stavební práce. Tel.: 605 054 470

LP reality - Prodej, výkup, úvěr s ručením nemovitostí. Tel.: 731 457 371

Sečeme všem, úpravy zahrad. Tel.: 731 457 371

Koupím staré hračky, šlapací autíčka, pивní lahve s nápisem, plechovky od olejů, motocykly a součástky k nim, tel.: 732 400 672. Děkuji

Koupím vojenskou výstroj např.: vysouvací nože, tropické klobouky, oblečení pískové zelené, modré barvy, kanady boty okované-plátěné, maskáče, muniční bedny, bundy s kožíchem, ruksaky. Nabídněte cokoliv i poškozené! Volejte nebo prozvoňte na tel.: 732 400 672. Děkuji

Sběratel s více než 30letou praxí, koupí a bezplatně ohodnotí starožitnosti všeho druhu. Např.: obrazy, mince, zlato, hodiny, porcelán a další starožitnosti. Platím vždy hotově na místě. Nejlepší ceny od sběratele! 732 961 266

Přijmeme truhláře a operátora CNC. Nástup možný ihned. Zajišťujeme mzdové ohodnocení. V případě zájmu nás kontaktujte: rd-drevo@rddrevo.eu, tel: +420 724 079 198, www.rddrevo.eu

Prodám dvoukolový výsuvný hasičský žebřík TYP ZD-12 721 549 624

Prodám nůžkový hydraulický Německý zvedák DDR 721 549 624

Prodej topného panelu s termostatem – český výrobek (nepoužívaný). Rozměr: 86 cm x 28 cm, 140 W. Vhodné do místností, koupelen, sklepů, garáží, na chalupy nebo chaty. Cena 1 500,-Kč. Volejte na telefon: 605 158 531.

Nabízím nástřik podvozků osobních automobilů, ošetření dutin, výměnu motorového oleje, filtrů, brzdových kotoučů a destiček. A další různé opravy dle dohody. Tel. 735 972 157

Daruji nálepky ze zápalek a pивní tácky z šedesátých a sedmdesátých let. Tel. 603 760 218

Prodám byt 2+1, 2x sklep, cca. 57 m2, Družstevní 1375, Velké Meziříčí, nutná rekonstrukce. Prohlídka možná. 776 003 080

Koupím svářečku typu Triodyn do sbírky při studiu, popř. i jiné typy svářeček. Tel: 704 464 525

Vaše rodinná a společenská oznámení

objednávejte na 566 781 038

emailem velkomezirisko@velkomezirici.cz nebo v redakci.

pondělí: 13:00-17:00, středa: 10:00-12:00, pátek: 8:00-12:00

Najdete nás v budově radnice, přízemí, dveře č. 104.

Zveme vás všechny na

PRYSMIAN

FAMILY DAY

pátek 29. 8. 2025 15:00-22:00

○ **Hotel Amerika, Velké Meziříčí**

○ **SEBASTIAN**

Koncert

ZÁCHRANNÉ SLOŽKY

Aktivita pro děti

○ **ATRAKCE | SOUTĚŽE | DÁRKY**

VSTUP ZDARMA!

Odjezdy autobusu ze zastávky Novosady: 14:30 | 17:00 | 19:30

 prysmian

Letní akce

V mladším věku jsme byli zvyklí trávit čas u vody, což už není možné. Ale i tak jsme léto rádi, máme ho ve větší oblibě než zimu, kdy je málo světla a musí se topit. Horka nás sice moří, ale přesto se nenudíme. Scházíme se v jídelně a na chodbách při nejrůznějších akcích. Některé jsou soukromé, jiné organizované vedením. K těm soukromým patří například to, že si vzájemně přejeme k narozeninám. Letos oslaví kulaté devadesátiny 2 naše sousedky, p. Láňková a p. Belatková. Několik klientů domu ale slaví i vyšší číslo. Všem jim přejeme hodně zdraví a všechno dobré. Oficiálních akcí bylo více. Opět přijela prodejna konfekce a konaly se různé aktivizace. Hodně se nám věnovala naše usměvavá pečovatelka Hanička, s níž pravidelně společně pečeme buchty a jiné dobroty. Velmi nás zaujal program aktivizace s pečovatelem Stanislavem, jehož velkou láskou je historie. Proto jsme se rozhodli v literárním kroužku otevřít Staré pověsti české. Pečovatelka Radka pro nás již tradičně připravila venkovní posezení s opékáním špekáčků a dobrou náladou. Léto plyne a my si občas zazpíváme s W. Matuškou: „Plavu si, ani nevím jak, vždyť nemám prsa, nemám znak, mám jen hlavu plnou ideálů.“ A to nám, díky Bohu, zůstalo.

Klienti DPS

Areál velkomeziříčského zámku přivítá prezidenta Masaryka

Na zámku ve Velkém Meziříčí ožije historie. První zářijový víkend pořádá Muzeum Velké Meziříčí spolu s městem Velké Meziříčí a Česko-slovenskou asociací vojenské historie historické slavnosti, které budou tento rok zaměřené na období let 1935–1945.

Pro veřejnost je nachystán bohatý program. V zámeckém parku si budete moci prohlédnout vojenský tábor s vojenskou technikou, připravena bude i ukázka vojenské operace a polní kuchyně, ve které bude možné ochutnat různé speciality. Na hlavním zámeckém nádvoří budou probíhat módní přehlídky do-

bových šatů z let 1918–1948, korzovat budou modelky i modelové v denním, společenském, volnočasovém dobovém oblečení včetně přehlídky spodního prádla.

Celý víkend se bude tančit charleston a hrát swing v podání kapely Melody Gentlemen a Spolku elegantních dam. Ani ti nejmenší nepřijdou zkrátka, Komedianti na káře přijdou jako každý rok předvést krásné pohádkové představení.

Po celou dobu slavností bude zajištěno občerstvení a také řemeslné stánky se širokým sortimentem nabízeného zboží.

muz

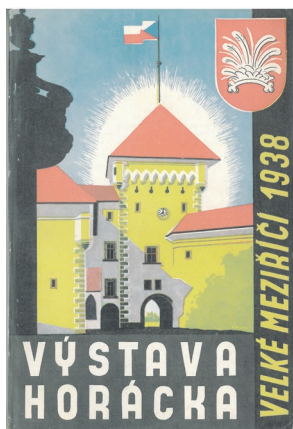
Velkomeziříčská výstava byla jedinou velkou výstavou v roce 1938 na celé Moravě. Zahrnovala sedm politických okresů jihozápadní Moravy a mezi 19. červnem a 31. červencem ji navštívilo zhruba 62 tisíc návštěvníků.

TEXT LUCIE PAVELCOVÁ, FOTO ARCHIV MUZEA

Celková výstavní plocha zabírala okolo 50 tisíc metrů čtverečních. Hlavní výstaviště bylo situováno v údolí pod Fajtovým kopcem za budovou gymnázia. Zbývající expozice byly umístěny v budovách napříč celým městem, a tak návštěvníci mohli přecházet mezi gymnáziem, měšťanskou školou, hasičskou expozicí v soukromém domě, národní školou, Masarykovou školou práce, podzámeckými sádkami a školou Světlá. Mezi výstavní objekty bylo zařazeno také krajinské muzeum sídlící na radnici a se svolením majitele rovněž zámecká expozice.

Informace o této významné události nalezneme nejen v našem muzejním archivu, ale při podrobnějším pátrání narazíme v depozitáři i na předměty trojrozměrné. Jako připomínka výstavy se mezi sbírkovými předměty dochovala více než čtyři metry dlouhá bílá saténová stuha, kterou při slavnostním otevření přestříhl tehdejší ministr zemědělství Josef Zadina, který byl zároveň jedním z protektorů výstavy. U příležitosti výstavy byl také vydán upomínkový odznáček pocházející z kremnické mincovny, jenž je ozdoben siluetou místního zámku.

Právě silueta velkomeziříčského zámku se stala hlavním motivem výstavy. Autorem námětu, který nalezneme nejen na plakátu uloženém v muzejním archivu, ale také na titulní straně výstavního katalogu, je velkomeziříčský architekt Vladimír Neuman.

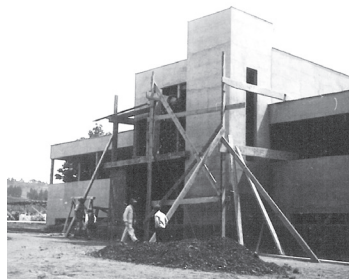
O rozsáhlosti a velkoleposti celého počínu svědčí rovněž fakt, že již 21. března začal vycházet dvojlíst nazvaný „Výstava Horácka“, který každý měsíc přinášel nové informace o blížící se události. V prvním čísle se například dozvídáme, že o námětu výstavy referoval na schůzi okresního sboru Národohospodářského svazu západomoravského 20. února 1937 ředitel škol „Světlá“ Metoděj Kubiček. Účastníci schůze námět jednomyslně uvítali a již na 26. února byla svolána porada zájemců, na níž byl zvolen přípravný výbor.

Ze zámku

Díl 44:

Výstava Horácka 1938

Se stavbou pavilonů se začalo pouhých 8 týdnů před zahájením výstavy, poslední pavilon byl zadán 14 dní před otevřením. Konstrukce byly zhotoveny především ze dřeva a heraklitových desek,

na povrchy byly použity bílé stříkané omítky k dosažení jednotného vzhledu.

U příležitosti výstavy byly k dispozici například pohlednice s motivem jednotlivých pavilonů, popřípadě se jednalo o záběry na město opatřené barevným logem výstavy. Vyrobeno bylo také pamětní razítko a příležitostné poštovní razítko.

Výstava Horácka ve Velkém Meziříčí 1938

Snížená vstupenka
včetně dávek za 2 Kč

pro děti od 6 do 14 let,
pro účastníky hromadných školních výprav
a pro vojsko do hodnoty ročního včetně.

Oprávněuje pouze k jednomu vstupu do každého výstavního objektu a to jen tehdy, když není stanoveno zvláštní vstupné. Vstupenka jest nepřenosná a platí po celou dobu této výstavy.

1. Výstaviště	2. Gymnázium	3. Měšť. škola	4. Hasičská expozice	5. Národní škola	6. Zámecká sádka	7. Sádka	8. Ústav „Světlá“
---------------	--------------	----------------	----------------------	------------------	------------------	----------	-------------------

Čís 18160

Album Karla Stojana

Ucelené informace o výstavě nalezneme především v archivním fondu Karla Stojana, kde se dochovalo mimo jiné i album věnované přímo Horácké výstavě. Jsou v něm shromážděny všechny důležité materiály, jako jsou články z tisku, formulář přihlášky k výstavě, výstavní řád či otisky razítek. Nechybí ani dochované vstupenky, z nichž je patrné, že se jednalo o hromadnou vstupenku, díky které mohl její majitel postupně navštívit osm výstavních objektů. Zvlášť se pak platilo vstupné na zámek a do muzea. Album nám také poskytuje množství fotografií zachycujících nejen samotný průběh výstavy, ale můžeme nahlédnout také pod pokličku přípravy a prohlédnout si probíhající stavební práce.

Emanuel Míšek: Naši generaci spousta věcí spojovala, dnes je to jiné

Učitel na základní škole, textář, svého času moderátor v rádiu Emanuel Míšek se narodil na zámku ve Velkém Meziříčí a poblíž něj i vyrůstal a trávil dětství. Chodil tady do školy, na gymnázium a teprve až na vysokou odešel do Brna. Po ní krátce učil na základní škole v Komenského ulici, avšak brzy se odstěhoval. Nyní žije v Třebíči, ale kontakt s rodným městem si drží stále – přes rodinu i kamarády. Meziříčí dobře zná, a právě sem zasadil děj úspěšného divadelního představení Fichtl. Spolu s Pavlem Liškou, Michalem Isteníkem a dalšími s ním objíždějí republiku a slaví zájem diváků. Ten největší ve Velkém Meziříčí, kde v červenci proběhla již pátá repríza.

TEXT A FOTO MARTINA STRNADOVÁ

Jste učitel na prvním stupni, není to někdy o nervy?

No, letos jsem o ně skoro přišel. Děti jsou jiné.

V čem jsou jiné oproti nám, narozeným v minulém století?

My jsme byli víc srovnání do brázdy. Dřív byly děti, stran péče, víc na středu – rodiče se nám věnovali, ale současně měli svou práci, takže to dělali v rámci svých možností. Dneska vidím, že někteří se kvůli své práci či zmatkům v osobním životě dětem nevěnují buď vůbec, anebo zase až extrémně moc. Ztratil se ten střed. Ty děti, které jsou vztahově chudší, pak všelijak vlají a jsou z nich tak zvaní potížisté. Na druhou stranu je tu velká skupina dětí hyperprotektivních, jimž rodiče věnují všechn svůj čas, o všem s nimi diskutují, snaží se nedělat chyby svých rodičů a každý záhlavec dlouho zvažují. Tyhle děti jsou rozmluvené, mají spoustu informací, které my jsme neměli, a jsou děsně živé. Odmalíčka jsou zvyklé na individuálnější přístup, než jsme měli my. A taky dřív bývalo v rodinách dětí víc, takže to nebylo tak osobní. Dnes se každé dítě piplá, mnoho se jich rodí z rizikových těhotenství a jsou doslova vymodlené, o to je to náročnější.

Jsou pak takové děti samostatné?

Naši rodiče nemuseli mít strach, že si na nás někdo počká a ublíží nám, měli jsme víc volnosti, protože doba byla jiná. Na druhou stranu žili v blažené nevědomosti, zatímco my jsme některé věci přežili jenom zázrakem, pořád jsme někde spouzeli a lezli. To dnešní děti jsou zvyklé na určitý servis, ale nepotřebují moc a osamostatní se. Je to na rodičích, když je k samostatnosti vedou, nakonec to dobře zvládnou. Když jim až moc podmazávají, a já taky rád svoje děti rozmazluju, je to problém pro všechny.

Fichtl vychází z vašeho dětství v osmdesátých letech ve Velkém Meziříčí. Kde jste vzal nápad je takhle zpracovat a předložit divákům?

S mým spoluhráčovníkem v uměleckých věcech, Josefem Fojtou, jsme natočili sérii cedéček, na kterých se účastnily i velkome-

ziříčské sbory Slunko, Harmonie pod vedením Olgy Ubrové a Ajky Svobodové. A díky Jožkovi, který hrával v HaDivadle a znal se s Pavlem Liškou, se nám podařilo získat účast Pavla a Báry Polákové na jednom z těch cedéček s písničkami o nářadí. Pavel má v sobě kluka, je takový moták nejen ve svých rolích, ale trochu i ve svém životě – myslím to v tom nejlepší slova smyslu, protože je to velice inteligentní a citlivý člověk. Když jsem ho poznal blíž, říkal jsem si, hernajs, to by nebylo špatný něco pro něj udělat. Oznámil jsem mu, že bych pro něj napsal hru. Moc se na to netvářil. Ale já jsem to nevzdal. Strašně dlouho jsem přemýšlel o tématu, věděl jsem, že to bude o motorkách, protože ty jsou mu blízké. Prvně mě napadlo vytáhnout si z životního příběhu Che Guevary jeho cestu Jižní Amerikou na Nortonu, kterou uskutečnil ještě předtím, než se stal revolucionářem. Ale potom jsem učil kluka v šesté třídě, který se úplně pomátl do fichtlu, a mně to najednou docvaklo. Proč mám psát o Nortonech a Jižní Americe, když je tady motorčka, kterou jsme všichni milovali a chtěli! Naskočilo mi, co všechno jsme kolem těch motorek zažili, a hned jsem věděl, že to je ta správná cesta.

Tím jste odpověděl na mou další otázku, jak se vám povedlo získat ke spolupráci takového profíka, jímž je Pavel Liška. Jednoduše jste ho znal už předtím.

Padli jsme si do oka. Brali jsme rozum v devadesátých letech, kdy on se stával hvězdou. Sledoval jsem jeho skeče, jeho práci, viděl jsem ho i v jiných věcech, v různých fázích života jsem na něj narážel. A když jsem ho spatřil v Pupendu, říkal jsem si, že takového magora my s Jožkou potřebujeme.

A jak se k Fichtlu dostal Michal Isteník?

To je práce Michala Zetela, režiséra Fichtlu, který mimochodem hraje i s Hradišťanem. Ten nám jako první dal práci ve Slováckém divadle. Michal se velice dobře znal s Michalem Isteníkem – kdysi spolu zakládali avantgardní divadlo Buran Teatr v Brně, které bylo veselé a plné energie. To on nám řekl: Hoši, mám pro vás druhýho borce. Já myslím, že by do toho šel.

Šel do toho bez zaváhání?

Dali jsme si s klukama schůzku na chalupě. Ista si nás otukával, načuchával a když mu náš kytarista Karel Simajchl pořádně uvařil, tak bylo rozhodnuto.

Je vidět, že si s Pavlem Liškou skvěle sedli.

Ano, náramně. Nikdy spolu nehráli. Každý jsou úplně jiný. Pavel je takový živočich, opět v tom nejlepší slova smyslu, je spontánní, kreativní, má svou polohu, která je mu vlastní. Ista, to je takový multiinstrumentalista. Zahraje i kolečko u kotouče.

Rezonuje Fichtl u diváků v jiných městech stejně dobře jako tady? Přece jen, znalost místních reálií v tom asi hraje roli.

Smějou se všude, v Meziříčí jinak. Může být výhodou, ale i nevýhodou, když lidé místa i postavy znají. V publiku jsou jistě i tací, kteří znají postavy ze hry a říkají si, že tak to nebylo...

Objevili jsme strašně zajímavý fenomén, o kterém jsme s klukama mnohokrát diskutovali. Kdybychom chtěli napsat hru, která by sjednocovala dnešní generaci třicátníků, upřímně, vůbec netušíme, o čem by měla být, protože společnost je strašně atomizovaná. Když byl bolševik a všichni jsme měli suchý z nosu, měli jsme společného nepřítele a stejně omezené prostředky – nosili jsme stejné tepláky, trenky, jezdili jsme na stejných kolech, jedli jsme stejná jídla a jezdili na stejné dovolené. Komunisti nám umožnili jenom něco a paradoxně to lidi spojovalo. Zato teď ta mnohost a možnost dělat všechno, co kdo chce, naši společnost trochu tříští. Myslím si, že proto Fichtl funguje, my se totiž dotýkáme věcí, které lidi znali. Dneska by všichni lidi v republice mohli rozumět možná „rozdělení“ – jsou rozdělené rodiny, lidi se mezi sebou štekají. Všechny nás to ovlivňuje, je to společné ve všech sociálních skupinách, v rodinách, všude.

Takže Fichtl je úspěšný i jinde.

Jezdíme s ním dva roky, zájem je neutuchající a máme z toho radost. Řeknu jednu důležitou věc. Fichtl se stal tématem, které nás v naší partě všechny spojovalo a kluci

se na něm intenzivně spolupodíleli. Nechci, aby vznikl dojem, že všechno, co divák vidí, je z mé hlavy. To samozřejmě ne.

Kdo všechno se na něm tedy podílel?

Mirek Ondra, dnes prorektor Masarykovy univerzity a taky dramaturg Městského divadla v Brně, ten nám pomáhal dát tomu ucelený příběh. Jirka Kučerovský, který s námi hraje na kytaru, a taky Karel Simajchl, Josef Fojta, Michal Zetel.

Kdo z vaší party měl fichtla?

Já jsem ho měl, Kája Simajchl ho měl, ostatní nevím.

Veškerá vaše umělecká tvorba je spojená s Josefem Fojtou?

Všechno jsme udělali spolu, on hudbu, já texty. Máme natočených několik cédéček, Bylinky, písničky z hrnečku, podle nichž vzniklo pásmo pro Slovácké divadlo – Anička a bylinkové kouzlo. Podle dalšího našeho CD Náradí, písničky z kufříku zase

v Horáckém divadle udělali Velkou poruchu. Loni na podzim tam měla premiéru Dukla, naše představení o Dukle Jihlava. Takže, udělali jsme spolu čtyři divadelní hry a asi pět nebo šest cédéček. Pro televizi Noe točíme už třetím rokem pořad Strýček Emu – je to taková, řekněme, prvouka.

Většinou se to víceméně prolíná s vaší učitelskou profesí.

Je pravda, že k tvorbě mě děti hodně přivedly. Začal jsem dělat besídky ze svých věcí. A z těch pásem pro děti vznikly i velké projekty. Děcka jsou inspirativní a je dobré pro ně něco dělat.

Nebude mít Fichtlband samostatné koncerty?

Koncerty ne. Chtěli bychom udělat společné cédéčko, ale zatím nemáme písničky. Michal Isteník je však velký pábitel. On dokáže mluvit o čemkoliv hodinu a všichni se smějí. Má takový dar. On mi třeba po nějakém představení pošle všelijaké

nesmyslné věty a řekne: Udělej z toho text. A popravdě, už z toho vznikly docela dobré věci. Takže možná k tomu cédéčku nakonec dojde.

Rýsuje se vám v hlavě nějaký nový nápad?

Mám v tuhle chvíli v šuplíku tři divadelní hry. U jedné je téměř jisté, že k realizaci dojde. Bude o osobnosti z našeho regionu. Jednu mám pro Pavla Lišku a jednu zatím plonkovní. U divadelních her pociťuji svůj hendikep. Nevystudoval jsem obor a narážím na své limity. Kulhám v tom a když se lidi z branže uvolí, že si mé věci přečtou, tak mě pak za ledacos peskují, ale je to potřeba. Tak uvidíme, co z toho nakonec opravdu vznikne. Možná by z Fichtlu mohl být i film, uvidíme. S Jožkou Fojtou máme spoustu krásných písniček, rádi bychom udělali album pro dospělé, ale stojí to strašně moc času i peněz a dneska se cédéčka prodávají minimálně...

Naši krajinu zdobí už po staletí kříže. Stojí u cest, na návších, u lesních pěšin a každý má svůj příběh. Na některých z nich najdete i jména těch, kteří je stavěli, nebo těch, kterým jsou věnovány. Pojďme si povídat o lidech, kteří už tu nejsou, ale v krajině zanechali věčnou stopu.

Olší nad Oslavou: Náhlíkův kříž

Na jižním okraji vsi u polní cesty stojí žulový kříž na mohutném kamenném podstavci. Figura ukřižovaného Krista je pozlacená. Na kříži je pozlacený nápis: POCHVÁLEN BUĎ / JEŽÍŠ / KRISTUS! / K upomínce svým / padlým synům postavili / FRANTIŠEK A KATEŘINA NÁHLÍKOVÍ / FRANTIŠEK * 16. I. 1894 + 5. IV. 1916 v Rusku. / BOHUMIL * 28. VI. 1896 + 17. VI. 1917 na Voliňsku. / CYRIL * 4. VII. 1907 + 17. VI. 1918.

František a Kateřina se brali v Pavlově 27. listopadu 1888. František Náhlík se narodil 2. září 1862 v Olší nad Oslavou v domě číslo popisné 8, a to jako syn domkáře Jakuba Náhlíka a jeho ženy Marie

rozené Křehlíkové. Kateřina se narodila v Olší nad Oslavou 13. listopadu 1862, jako dcera pololáníka Františka Březky a jeho ženy Marie rozené Peškové.

Na kříži jsou uvedeny tři jejich děti, dohromady jich měli šest. Dcera Marie se narodila 4. října 1899 a 1. května 1922 se v Netíně provdala za Františka Urbana z Olší, dcera Anežka se narodila 4. února 1903. Syn Vincenc se narodil 8. ledna 1890. Bojoval ve světové válce u 25. praporu polních myslivců a už 1. září 1914 u Dubu padl do ruského zajetí. Do legie se přihlásil v Omsku a sloužil u pracovní rot. Po návratu domů se 9. května 1922 v Rudíkové oženil s Emilií Němcovou z Přeckova.

Prvním na kříži je František Náhlík. Ten se v Olší narodil 16. ledna 1894. Za války sloužil u jihlavského 81. pěšího pluku. Padl (průstřel plic) 1. dubna 1915 na východním Slovensku nedaleko vesnice Radvaň. Tam byl téhož dne i pohřben.

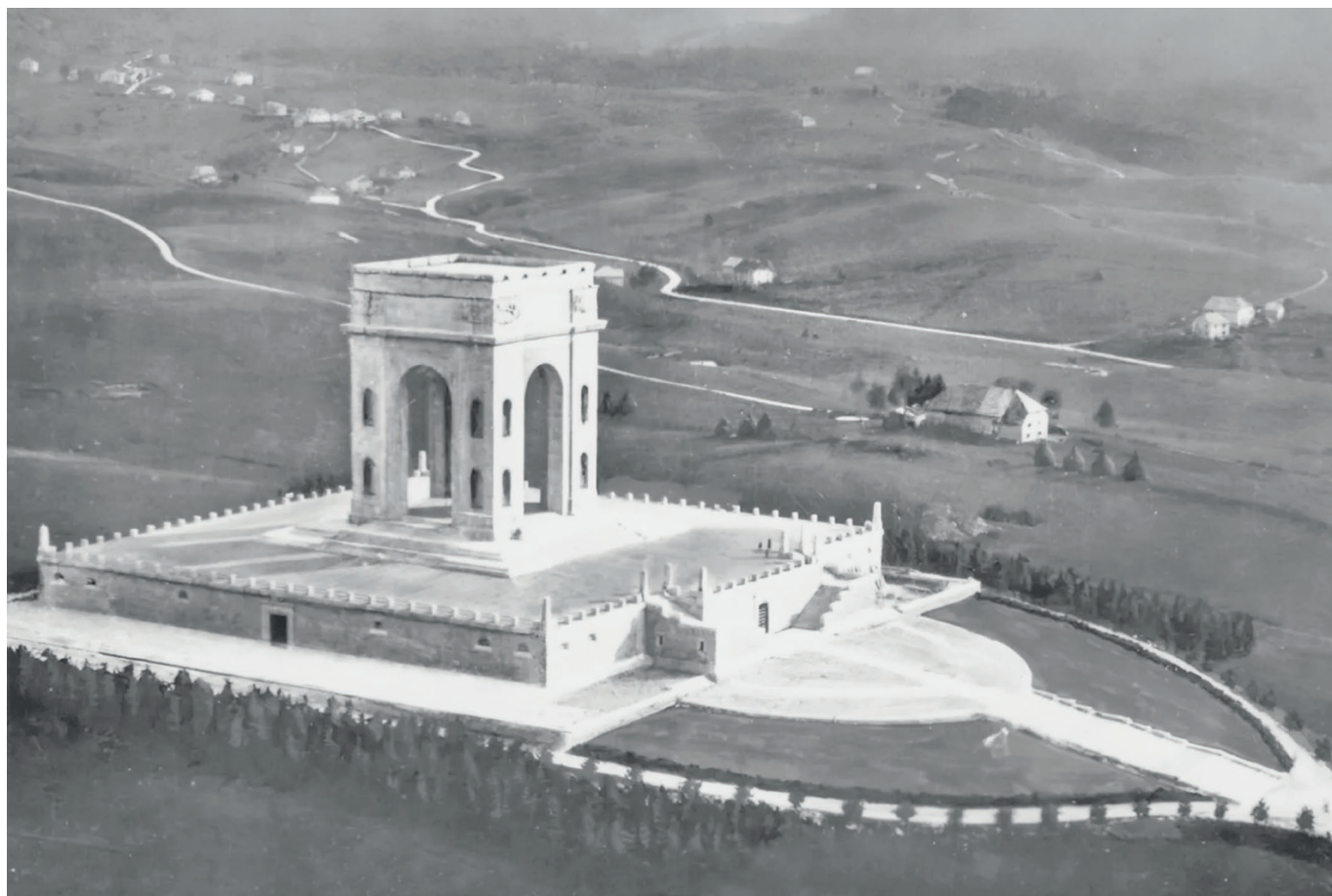
Bohumil Náhlík se narodil 28. června 1896. Do války odešel se 14. zeměbrancekým pěším plukem. Padl (výbuch granátu) 17. června 1916 u vesnice Cholopieczky na Volyni. Tam byl také 18. června na okraji lesa pohřben.

Cyril Náhlík se narodil 4. července 1907. Ve válce nebojoval, ale zemřel 21. května 1918, a to tak, že se utopil.

Petr Chňoupek

Velké Meziříčí má bohatou historii, do které se zapsala nejedna osobnost. Na některé se ovšem zapomíná. Mezi takové patří jak legionáři, tak vojáci, kteří prošli peklem front první světové války. V našem seriálu chceme připomenout osudy některých z nich.

Zapomenutí hrdinové

Rodila se republika, pan účetní umíral

Osoba generála Jiřího Jaroše je ve Velkém Meziříčí dostatečně známa. Jeho jméno nese i jedna z ulic. Generál Jaroš měl bratrance Ludvíka, který má v úmrtní matrice jako den skonu zapsán den, kdy se zrodilo Československo. Pojďme se seznámit s jeho osudem.

Ludvík Jan Jaroš se narodil 2. února 1894 ve Velkém Meziříčí na Karlově v domě číslo popisné 269, a to jako syn sluhy na okresním hejtmanství Jana Jaroše. Bratrem Jana byl stolařský mistr Karel Jaroš, otec generála Jiřího Jaroše. Rodiči obou bratrů byli stolař Antonín Jaroš a jeho žena Karolína rozená Kolovrátková. Matkou Ludvíka byla Janova žena Františka, dcera domkáře z Velkého Meziříčí Tomáše Rause a jeho ženy Františky rozené Zelníčkové.

Když začala válka, pracoval Ludvík Jaroš jako účetní. Musel ovšem rukovat na frontu, a to s jihlavským 81. pěším plukem. S ním prošel ruskou frontu a od podzimu 1917 se svým plukem bojoval na italské frontě. Na ruské frontě u Gnilowod byl 29. srpna 1915

raněn (střelná rána do stehna), ale rychle se zotavil a za pár týdnů už byl zpět na frontě.

Konec války se blížil a Ludvík Jaroš už se těšil domů, ovšem na podzim roku 1918 se stal jednou z milionů obětí španělské chřipky (podle odhadů si španělská chřipka připsala 50 milionů obětí). Zákerné nemoci podlehl v polní nemocnici č. 1006 v Camporosato nedaleko Asiaga 28. října 1918.

Pohřben byl ještě téhož dne v Camporosato. Ve třicátých letech byly jeho ostatky přeneseny do osária nad Asiagem. Bylo vybudováno v letech 1932–1936, je umístěno na pahorku, má tvar římského vítězného oblouku o výšce 47 metrů. Od roku 1938 sem byly převezeny ostatky 54 286 vojáků ze 36 zrušených vojenských hřbitovů.

V úmrtní matrice 81. pěšího pluku je uvedeno, že v době smrti měl hodnost desátníka a také hodnost čestného četaře.

Petr Chňoupek

POMŮCKA: AVENIDA KEP, RUN TELEGA	ČLOVĚK NĚCO STRKAJÍCÍ	2. TAJENKA	INICIÁLY REŽISÉRA LIPSKEHO	PŘELUD	POLYVINYL- CHLORID	ČLOVĚK STÍŽENÝ NEMOCÍ TABES		KUSY UHLÍ	VEDLE	ZKRATKA ATELIÉRU BARRAN- DOV	JMÉNO HEREČKY STAŠOVÉ		VOJENSKÁ JEDNOTKA	OVÁT	STANICE MĚNICÍ ELEKTRICKÝ PROUD
V RUKOU POSTUPNĚ DOPRAVIT DOLŮ						JEDO VATÝ TROPICKÝ STROM					ČIKÁN				
RUSKÝ SELŠKÝ VŮZ						4. TAJENKA									
						ZRAK									
REGIO- NÁLNÍ MUZEUM (zkratka)			ČILI							NEJJED- NODUŠŠÍ ALKAN					
			ÍRÁNSKÝ							KAZY					
PLÁŠTĚNKA				LÉČKY					PŘIVO- LÁVANÍ						
				MILOSTNĚ TOUŽITI					ČEPKOVO JMÉNO						
OHODNO- TITI								HOLENKU					ANGLICKY „NEBO“		
								ZVUK					NEJLEPŠÍ VYKON		
USCHO- VATI							JMÉNO ČECHOVÉ					POPLACH NA BURZE			
							BOTY					SLOVENSKY „MŮRE“			
VYNÁŠET				REVOLVERY							CÍL				
				HLAVNÍ TRÍDA							MLÁĎATA KOZY				
	ÚSEK	ZNAČKA AUT				LIKÉRNÍK				KULOVITÁ BAKTERIE				3. TAJENKA	KARETNÍ HRA
		VYTVÁŘENÍ				HAVRANÍ SKŘEK				POKLAP					
URČITÝ V POŘADÍ				ESTETICKÉ ČITENÍ					MLÁDEŽ						
				POTÉ					RADIO- LOKÁTOR						
ZNAČKA ELEKTRON- VOLTU			ČIVA					ZASOBA							
			ČICHOVÉ VJEMY					MALÉ ZÁVAŽÍ							
FOTBAL							JEZEVČÍK					PREZENT			
							OSÉVAT					JIHNOUT			
LINKY						CHYSTAT KONĚ K JÍZDĚ							SLOVENSKY „ZE“		
						NUŽE							ZNAČKA VAPNÍKU		
1. TAJENKA										MALÝ PODNOS					
JMÉNO LITERÁTA BRADBŮ- RYHO				TVŮRCE						ÚTOKY					

MUŽ, PO KTERÉM SE JMENUJE NEMOC

V létě roku 1851, konkrétně 20. července, se ve Velkém Meziříčí narodil Arnold Pick. Narodil se do německy mluvící židovské rodiny (tajenka 1) Heinricha Picka a jeho ženy Františky z třebečské židovské rodiny Beerovy. Měl dva vlastní bratry a pak nevlastní sestru a nevlastního bratra. Jeho rodný dům stojí na rohu ulic Zámecká a Hornoměstská.

Vystudoval medicínu na vídeňské univerzitě, kde získal doktorát a habilitoval z psychiatrie a neurologie na německé lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Od roku 1886 byl profesorem psychiatrie a šéfoval (tajenka 2) psychiatrické klinice v Praze. Před tím byl šest let ředitelem ústavu pro choromyslné v Dobřanech. Popsal atrofii frontálních a temporálních laloků provázené demencí, která nese jeho jméno – Pickova nemoc, a objevil tzv. Pickův (tajenka 3) (zřídka se vyskytující svazek nervových vláken prodloužené míchy spojený s pyramidovou drahou). Jako první pojmenoval zdvojenou paramnézii.

Za svou kariéru napsal více než tři sta padesát odborných prací. Ve své době patřil mezi evropskou špičku v oborech psychiatrie a neurologie.

S Prahou spojil nejen svůj odborný život, ale i život osobní. V Praze zemřel 4. dubna 1924 na otravu krve a pohřben byl na novém židovském (tajenka 4).

Každoročně je odbornou veřejností udělována Cena Arnolda Picka za nejlepší články v časopise Neurologie v praxi.

Tajenka z minulého čísla: *Balinka, Arnolce, vegetací, Jihlavou*

Znění tajenky a jméno s bydlištěm zašlete do 22. srpna 2025 na adresu: velkomezirisko@velkomezirici.cz nebo poštou či doručte osobně do redakce.

Výherce z minulého čísla:

Veronika Miškelová,
Velké Meziříčí

Lidové pověsti se v minulosti šířily především ústním vyprávěním. Podle vzoru lidových vypravěčů se těmito pověstmi inspirovala a téma znovu zpracovala Marie Ripperová. Ilustracemi je doplnily Alice Trojanová a Kateřina Dvořáková. Publikaci Pověsti z Velkomeziříčska vydalo město Velké Meziříčí roku 2020. Zakoupit ji můžete v Turistickém informačním centru Velké Meziříčí nebo na e-shopu města.

Pověsti z Velkomeziříčska

Proč v Meziříčí sypali cestu ke hřbitovu, když zemřela žena

Když se narodí holčička, je to andílek, zatímco malý kluk bývá většinou pěkný čertík. Jak rostou a stárnou, postupně si vyměňují role, takže z chlapce se stane hodný dědeček, zatímco stará žena může být pěkná semetrika. Tento starý příběh často přišel na mysl Josefovi, když si vzpomněl na svoji ženu Káču.

Bylo to dávno. Vyučil se, odešel na vandr a na zpáteční cestě se těšil, až bude doma. Jenže po příchodu zjistil, že jeho rodiče už zemřeli a domek je prázdný. Byl z toho celý smutný. Seděl v kuchyni rodného domku a přemýšlel, co dál. Káčka pro něj měla hezké slovíčko. Ano, i buchtu mu upekla. Nestačil se divit, jaká rozumná hospodyňka vyrostla ze sousedovy malé dcerky. Ani by si nepomyslel, že byl tak dlouho pryč. Když odcházel, ještě si hrála s panenkami, a teď je z ní děvče na vdávání.

Ještě mnohokrát si spolu povídali, i k muzice ji vzal, až se s ní nakonec oženil. Po svatbě si žili jako v pohádce. Josef se ve světě něčemu přiučil a zákazníci se jen hrnuli. Káčka se starala o domácnost, někdy mu i v dílně pomohla. Za domkem upravila zahradku, kde večer rádi sedali. Všechno bylo výborné.

Ale jak oba stárli, Káčka byla čím dál protivnější. Vadilo jí, že je z dílny slyšet klepání, vyčítala mu, když zašel do hospody. Rozčilovalo ji, že musí prát, vařit, nosit vodu. Ať se Josef snažil sebevíc, všechno bylo špatně. Káčka nebyla s ničím spokojena. Až jednou vstávali a Káčka mlčela. Chystala snídani a nic. „Co je ti, Kačenko?“ ptal se opatrně Josef. „Je mi nějak divně, jsem celá slabá, asi umřu,“ odpověděla Káčka. „Běž pro faráře, ať mi dá poslední pomazání.“

Josef tedy šel na faru. Farář s ministrantem hned šli, ale Josef se ještě zdržel. Když přišel domů, Káčka ležela na prkně s podvázanou bradou, jak ji připravily sousedky. Josef opatřil rakev a zařídil pohřeb. Najednou mu přišlo líto, že už tu Káčka není. I to její huderlání mu chybělo, ale co se dá dělat.

Příští den byl pohřeb. Přes den mrzlo a na kopečku u hřbitova si kluci udělali klouzačku. V noci na ni napadl sníh.

Rakev s Káčou nesli nosiči na márách. Předním dvěma podjely nohy, při pádu podrazili další a už se všichni váleli po zemi. Rakev spadla na zem a víko nárazem odskočilo. Káčka otevřela oči, posadila se a udiveně se rozhlížela kolem. Ale rychle se vzpamatovala a hned spustila: „Tak tys mě chtěl pohřbít? To by se ti hodilo. Aby ses mohl znovu oženit. Jenže ti to nevyšlo. Seber tu rakev, jistě stála hromadu peněz. A hybaj domů.“

Jen se Káčka ozvala, začali se smuteční hosté vytrácet jeden po druhém. Nakonec tu zbyli jen oni dva. Josef poslušně sebral rakev a vykročil k domovu. Za ním řepala ve sněhu Káčka jen v punčochách, jak byla v rakvi. Jak spolu dál vycházeli, se nikde nedočkeme, ale žili ještě řadu let.

Tento případ se ve městě dlouho probíral. Zabývali se jím i páni na radnici. Někteří z nich měli doma k stáru stejně ubrblané manželky jako Josef. Dostali strach, aby se jim nepříhodilo něco podobného. Proto se usnesli, že pokud umře ve městě žena, musí se před pohřbem posypat cesta ke hřbitovu, i kdyby to bylo v červenci.

Kalendář akcí

Kino

Kinosál JC

1. 8. a 17. 8. 2025, 17:00

Zlouni 2

1. 8. 2025, 19:30

Tajemství loňského léta

2. 8. a 16. 8. 2025, 19:30

F1

3. 8. 2025, 19:00

Džob

7. 8. 2025, 18:00

Fantastická 4: První kroky

8. 8. 2025, 19:30

Mezi námi děvčaty 2

9. 8. 2025, 19:30

Vrať mi ji

10. 8., 17. 8. a 24. 8. 2025,
19:00

Pod parou

15. 8. a 28. 8. 2025

**Tlapky na pedály: Velká
cena Evropy**

15. 8. 2025, 19:30

Dokonalá shoda

21. 8. 2025, 19:00

Duchoň

22. 8. 2025, 19:30

Bláznivá střela

28. 8. 2025, 19:30

Jarek

31. 8. 2025, 19:00

Karavan

Změna programu vyhrazena

Různé

9. 8. 2025, 9:00-18:00

Studio Průsvit

Oslavice

**Rodinné a systematické
konstelace**

15. 8. 2025, 20:30

park za hotelovkou

letní kino

Karlík a továrna na čokoládu

občerstvení od 18:00

23. 8. 2025, 14:00

velkomeziříčská náplavka za

synagogou

Zábava pro celou rodinu

do 30. srpna

Městská knihovna VM

Letní hra Divoký západ

30. 8. 2025, 13:00

Mlýn Baliny

Halóóó děti prázdniny končí,

škola začíná

do 31. 8. 2025

Velké Meziříčí a okolí

**Prázdninová hra Po stopách
svatých**

6. 9. 2025, 8:00

Uhřínov

**5. ročník tradičního vaření
kotlíkových gulášů**

6. 9. a 7. 9. 2025

Muzeum VM

Historické slavnosti na zámku

12.-14. 9. 2025

Fara VM

Káva od srdce

do 7. 9. 2025 otevřena

vyhlídková věž kostela sv.

Mikuláše

Výstavy

Výstava olejomalb a akvarelů

Eva Pejchalová a Bořivoj

Pejchal

15. 8. 2025 v 17:15 – setkání s
autory

17. 8. 2025 od 10:00 do 18:00 –
výstava otevřena

Farský dvůr a kaplička

Římskokatolic. farnost Netín 21

Každou sobotu a neděli

červenec a srpen

Prohlídky kostela sv. Mikuláše

Vstupné dobrovolné

Koncerty

23. 8. 2025, 19:00

Fotbalové hřiště Křižanov

Kapela MEŠ slaví 30 let

Velkomeziříčské

kulturní léto

Náměstí

7. 8. 2025, 17:00

Ikaros

8. 8. 2025, 19:00

The Greens

9. 8. 2025, 19:00

Weget

10. 8. 2025

17:30 Zahrajem

19:30 Na pohodu

13. 8. 2025, 20:30

Letní kino

Bridget Jonesová:

Láskou šílená

14. 8. 2025, 20:30

letní kino

Zlatovláska

22. 8. 2025, 19:00

Amarylis

23. 8. 2025, 19:00

Women show

24. 8. 2025, 18:00

Nadační fond Františka

Podstatzky Lichtensteina

na podporu denního

stacionáře Nesa

Praga Camerata Quintet

29. 8. 2025, 19:00

Adriana

taneční večer

30. 8. 2025

18:00 Crazy Dogs

20:00 Lucie Revival ze

Šumperka

Poutě

10. 8. 2025

Závist

17. 8. 2025

Netín

7:30 mše svatá v kostele

9:00 mše svatá v poutním are-
álu u kostela

10:30 sraz poutníků u Černého
kříže

11:00 mše svatá v poutním
areálu (slouží P. Marek Orko
Vácha)

31. 8. 2025

Dolní Bory

6. 9. 2025

Vídeň

Přednášky

9. 9. 2025, 16:30

VGS, kinosál JC

Kolem Švýcarska

Kurzy

15. 9. 2025, 18:00

velký sál JC

Taneční kurzy pro mládež

Pravidelně aktualizovaný
kalendář akcí
naleznete na webu
www.velkomeziricsko.cz